

Strateški razvojni program Općine Selca za razdoblje 2015. – 2020.

Sadržaj:

1.UVOD.....	1
2. ANALIZA STANJA	2
2.1. Zakonodavni okvir.....	2
2.2. Opći podatci o Gradu/Općini.....	2
2.3. Kapaciteti sustava Općine/Grada	5
2.3.1 Ljudski resursi	5
2.3.2. Proračun Općine/ Grada.....	6
2.3.2.1. Analiza proračunskih prihoda Općine	11
2.3.3. Imovina i vlasnički udjeli.....	12
2.3.4. Učinkovitost gradske uprave u provedbi dokumenata prostornog uređenja	13
2.3.5. Razvoj mjesne samouprave	13
2.3.6. Transparentnost uprave i suradnja na svim razinama.....	13
2.3.6.1. Komunikacija s građanima.....	14
2.3.6.2. Suradnja s civilnim sektorom	14
2.3.6.3. Regionalna suradnja	15
2.3.6.4. Europska i međunarodna suradnja.....	15
2.4. Demografska obilježja	15
2.4.1. Stanovništvo	15
2.4.2. Stanovanje	17
2.4.3. Tržište rada	18
2.4.3.1. Nezaposlenost	19
2.5. Gospodarstvo	20
2.5.1. Poslovno okruženje.....	20
2.5.2. Analiza pojedinih sektora	22
2.5.2.1. Poljoprivreda.....	22
2.5.2.2.Turizam	26
2.6. Prostorno planiranje i infrastruktura	28
2.6.1. Prostorno planiranje	28
2.6.2. Prometna infrastruktura.....	29
2.6.2.1. Cestovni promet.....	29
2.6.2.2. Brodski promet	29

2.6.2.3. Zračni promet	29
2.6.2.4. Javni promet	30
2.6.3. Vodoopskrba i odvodnja	30
2.6.4. Zaštita okoliša - Upravljanje i odlaganje otpada	33
2.6.4.1. Ostali aspekti zaštite okoliša	35
2.6.5. Energetski sustavi	35
2.6.6. ICT.....	36
2.7. Društvena infrastruktura	37
2.7.1. Odgoj i školstvo.....	37
2.7.2. Zdravstvo i socijalna skrb.....	39
2.7.3. Kultura.....	40
2.7.4. Sport i rekreacija.....	47
2.7.5. Javna vatrogasna postrojba.....	48
3. SWOT ANALIZA - OPĆINA SELCA.....	49
3.1. SWOT -Kapaciteti sustava Općine.....	49
3.2. SWOT - Resursi i infrastruktura	51
3.3. SWOT - Društvene djelatnosti	53
3.4. SWOT - Gospodarstvo.....	55
4.2. Strateški ciljevi razvoja	60
4.2.1. Prioriteti i mjere.....	62
4.3. Akcijski plan i popis projekata	68

1.UVOD

Strateški razvojni program Općine Selca je temeljni dokument razvoja općine, formiran u svrhu planiranja, provedbe, kontrole i ocjenjivanja ukupnog razvitka u periodu od 2015. – 2020. godine.

Sadrži sažeti prikaz realno ostvarivih preferencija zajednice kao rezultat zajedničkog angažmana na rješavanju problema i potreba jedinice lokalne samouprave. Služi kao vodič i okvir lokalnoj samoupravi u procesu razvoja. Osim toga, potencijalnim investitorima daje uvid u strategiju zajednice u koju žele ulagati, dok je za donatore osnovni dokument na temelju kojega odlučuju o raspodjeli bespovratnih sredstava. Njegova svrha je sveobuhvatni održivi razvoj zajednice, optimalno korištenje resursa, postizanje zadanih ciljeva razvoja te zadovoljstvo stanovnika zajednice.

Kako bi se postigao željeni efekt, u izradu Strateškog razvojnog programa uključeni su predstavnici svih struktura zajednice formiranih u radne skupine. Na taj način se doprinijelo sveobuhvatnosti programa razvoja. Članovi radnih skupina su raspravom o trenutnom stanju, problemima i prioritetima zajednice, te uz konstruktivni sukob različitih mišljenja, formirali sliku realnog stanja općine. Pravilno utvrđena slika stanja preduvjet je za određivanje prioriteta i ciljeva koji se postavljaju kao orijentir budućeg razvoja.

Koncept Strateškog razvojnog programa Općine Selca podijeljen je u tri opća dijela: Analiza stanja, SWOT analiza te posljednji, ključni dio definirani strateški razvojni program.

Analiza stanja je početna faza izrade dokumenta koji uključuje detaljnu analizu i presjek stanja po najvažnijim segmentima općine. Segmenti koji će se analizirati unutar ovog dijela su; opći podaci o Općini, demografija, gospodarstvo (s naglaskom na poljoprivredu, turizam i brodogradnju), prostorno planiranje i infrastruktura, uključujući i zaštitu okoliša te društvena infrastruktura (odgoj i obrazovanje, kultura, zdravstvo, sport i rekreacija). Cilj ovog dijela je detaljna analiza sadašnjeg stanja općine u namjeri da te informacije posluže kao oslonac za donošenje budućih odluka.

Analiza pojedinih segmenata nije sama sebi svrha, nego predstavlja polaznu točku za sljedeći korak u izradi Strateškog razvojnog programa a to je SWOT analiza. Izradom SWOT analize identificirane su: vlastite snage Općine koje treba dalje jačati i razvijati, vlastite slabosti Općine koje treba umanjivati, vanjske prilike koje je potrebno koristiti i vanjske prijetnje koje je potrebno izbjegavati ili čije djelovanje je potrebno neutralizirati.

Ključni dio Strateškog razvojnog programa Općine Selca je definiranje ciljeva, prioriteta i mjera koji postavljaju temelje za buduću razvoj.

2. ANALIZA STANJA

2.1. Zakonodavni okvir

Politika regionalnog razvoja ima za cilj pridonijeti društveno-gospodarskom razvoju Republike Hrvatske, u skladu s načelima održivog razvoja, stvaranjem uvjeta koji će svim dijelovima zemlje omogućavati jačanje konkurentnosti i realizaciju vlastitih razvojnih potencijala. U službi cilja regionalnog razvoja stoji Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske koji definira obvezu izrade županijskih strateških planova, dok se izrada lokalnih strateških planova ne smatra obveznom, međutim isti su nužni za definiranje specifičnog održivog razvoja lokalne zajednice u skladu s resursima koje posjeduje i namjerava valorizirati.

Strategija razvoja općine Selca je planski dokument politike lokalnog razvoja kojim se određuju strateški ciljevi i prioriteti održivog društveno gospodarskog razvoja općine.

Strateški ciljevi i prioriteti trebaju biti usklađeni sa sljedećim zakonskim aktima i razvojnim dokumentima:

- Strategija razvoja RH
- Zakon o regionalnom razvoju RH
- Strategija razvoja županije
- Zakon o otocima
- Nacionalni program razvitka otoka
- Prostorni plan Općine
- Strategija upravljanja imovinom općine Selca od 2015.-2016.

Strategija razvoja općine biti će usklađena sa strategijom Europa 2020. i njenim smjernicama, dok će se priprema projekata odvijati u skladu s Operativnim programima RH.

Europa 2020. je strategija za rast i radna mjesta Europske unije pokrenuta 2010. Glavni cilj strategije je stvaranje uvjeta za pametan, održiv i uključiv rast. Do kraja 2020. utvrđeno je pet ciljeva koji uključuju: zapošljavanje, istraživanje i razvoj, klimatske promjene / energiju, obrazovanje, socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva.

2.2. Opći podaci o Gradu / Općini

Povijesni razvoj¹

Selca se nalaze na istočnom kraju Brača, koje se uspješno oduprijeti iseljavanju zahvaljujući svojoj razvijenoj kamenarskoj industriji, poljoprivredi i ribarstvu.

¹ Duško Kečkemet; Brač Brački zbornik d.o.o., Supetar 1998.

U početku su bila malo pastirsko naselje koje je pripadalo župi Gornjeg Humca. *Povaljska listina* ih spominje 1184. g. (1250. g.), ali zacijelo tek kao pastirsko stanište. Godine 1700. navodi se da imaju oko 250 stanovnika. Uglavnom su to bili stanovnici starih napuštenih naselja Podgračičća, Graca, Dubravica, Mosušja i Podsmrčevika, ali još više „prebjezi“ s kopna koji su bježali pred Turcima iz Dalmatinske zagore te Bosne i Hercegovine, pa su unosili štokavski govor u bračku čakavštinu. Od Gornjeg Humca su se odcijepili kao župa 1815. godine. Ime je naselje naslijedilo od najranijeg malog sela. Osim navedenog, Selčani su se prije bavili i stočarstvom kao i ostali otočani tog dijela. Zahvaljujući okolnim kamenolomima s odličnim kamenom za gradnju, te kontinuiranom stručnom usavršavanju i prenošenju znanja, Selčani su se razvili kao poznati kamenoklesari i graditelji.

Slika 1 Avionski snimak – Općina Selca

Izvor: <http://www.otok-brac.hr/destinations/selca/selca>

Postojeće stanje

Danas Općinu Selca čine naselja: Sumartin, Selca, Povlja, Puntinak, Novo Selo i Selački zaseoci. **Sumartin** je mjesto na moru, na krajnjem istočnom rtu Brača. Prema popisu iz 2011.g. ima 475 stanovnika. Ranije se zvao Vrh-brača ili Vrbača (tj. najistočniji dio otoka). Ime Sumartin, prema crkvi sv. Martina, potječe s kraja prošloga stoljeća. Uvala Radonja, u istom zaljevu u kojem je i sumartinska luka, bila je luka kopnenog naselja Selca. Stanovništvo je, nemajući dovoljno zemlje za obrađivanje, bilo prisiljeno okrenuti se moru, pa su postali dobri ribari i brodograditelji. I danas je u Sumartinu manje brodogradilište koje ima tradiciju gradnje drvenih brodova. Sumartinu pripada i manji zaselak Rasotica u dubokoj uvali prema sjeveru.

Novo Selo je manje mjesto nedaleko od Selaca, u blizini danas djelatnih kamenoloma, nastalo je, prema nekim podacima oko 1574. god., kada je mletačka vlast naselila četrdeset „uskočnih“ obitelji, bjegunaca pred Turcima iz Poljica, u predjelu zvan Oklad. Novo Selo je prije stotinu godina imalo oko 250 stanovnika, početkom ovog stoljeća preko 500, a 2011.g. broji 152 stanovnika.

Naselje Povelja nastalo, kao i druga primorska naselja na otoku, tijekom 16. i 17. stoljeća posljedicom migracija s kopna. Zapisano je da su još 1576. tu u starom samostanu živjeli samo pustinjaci sa svojim obiteljima. Prije stotinjak godina Povelja su imala preko 600 stanovnika, dok je taj broj danas prepolovljen. Razvoj turizma obećava stanoviti prosperitet, jer duboka i razgranata povaljska luka privlači ljepotom prirode i kupanjem u brojnim manjim uvalama i onima izvan nje, kao što su Smokvica, Tičja luka, Tatinja, Travna, Konopikova i druge.

Općina Selca je jedinica lokalne samouprave, a područje na kojem se prostire utvrđeno je Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj. Njeno organiziranje i djelovanje, uključujući organe i službe lokalne samouprave koje formira, u značajnoj mjeri je strateški i operativno orijentirano potpomaganju i upravljanju razvojem lokalne zajednice u njenom ekonomskom, društvenom i prostornom integritetu.

U djelovanju lokalne uprave i samouprave vidljive su aktivnosti usmjerene na stvaranje uvjeta i direktno unaprjeđivanje ekonomske osnove života u Općini Selca. Općina Selca se nalazi na jugoistočnom dijelu otoka Brača, zauzima površinu od 52 km², te prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine broji 1.860 stanovnika.

Selca su od najvećeg naselja na otoku Braču Supetra udaljena 36 km, od Pučišća 23 km, Bole 23 km, i od Sutivana 42 km. Administrativno, kao i cijeli Brač pripadaju Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Slika 2 Kartografski prikaz otoka Brača

Izvor: www.bracinfo.com

2.2.1. Prirodna baština – Natura 2000

Ekološka mreža Republike Hrvatske, proglašena Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/2013), predstavlja područja ekološke mreže Europske unije Natura 2000.

Ekološku mrežu RH (mrežu Natura 2000) prema članku 6. Uredbe o ekološkoj mreži čine:

- područja očuvanja značajna za ptice - **POP** (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa, te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti) i
- područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove - **POVS** (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju)².

Na području Općine Selca postoje četiri tzv. **POVS** područja koja se navode u nastavku.

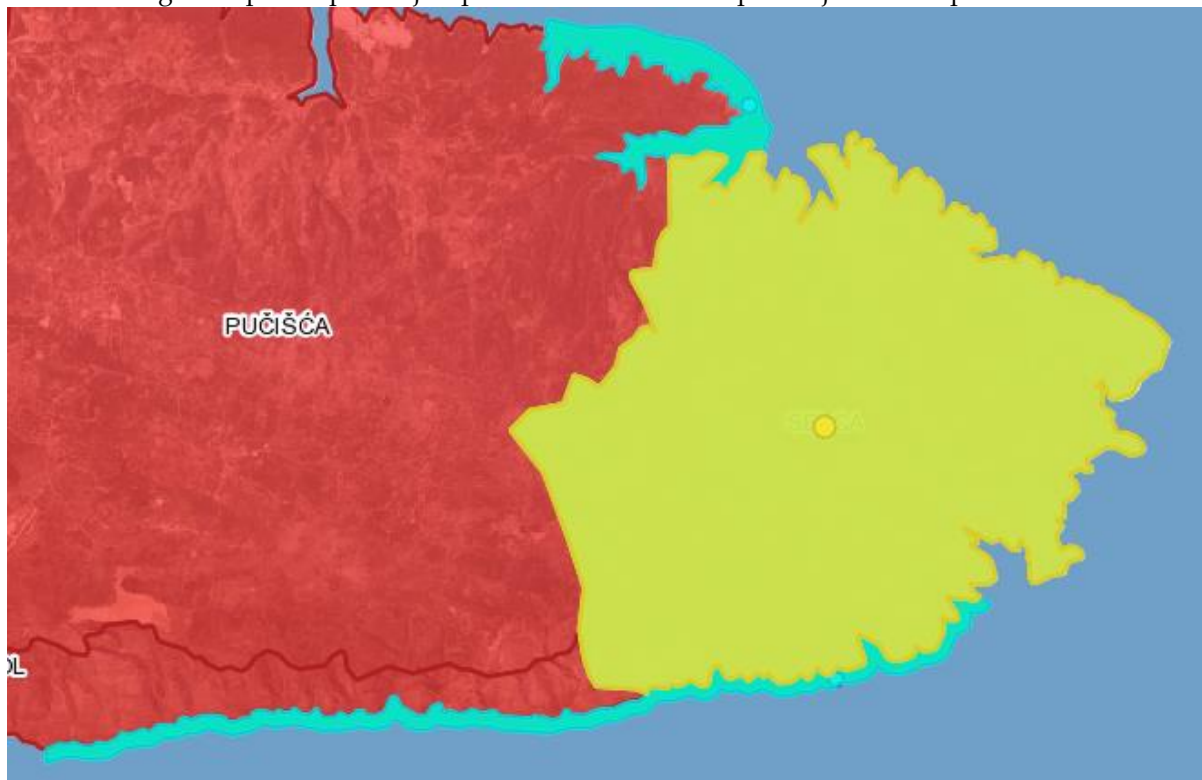
² <http://www.bioportal.hr/node/22>

Tablica 1 Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove

Kod lokaliteta	Ime lokaliteta
HR2000206	Žejeva jama
HR3000475	Brač - podmorje od Rta Gališnjak do Druge vale
HR2000058	Ješkalovica jama
HR3000133	Crni rat - o. Brač

Izvor: AKTIVA BRAČ, prema: <http://www.biportal.hr/gis/> datum pristupa: 29.4.2016.

Slika 3 Kartografski prikaz područja Općine Selca i zaštićenih područja unutar općine

Izvor: AKTIVA BRAČ, prema: <http://www.biportal.hr/gis/>, datum pristupa: 29.4.2016.

2.3. Kapaciteti sustava Općine / Grada

2.3.1 Ljudski resursi

U Općini Selca je na dan 30.06.2015. g. u radnom odnosu na neodređeno vrijeme bilo ukupno zaposleno sedam djelatnika, a na određeno vrijeme četvero djelatnika.

Uprava se sastoji od sljedećih kadrova: Općinski načelnik, zamjenik općinskog načelnika, pročelnik jedinstvenog upravnog odijela, savjetnik za financije i računovodstvo, te odjel tajništva i odsjek za imovinsko-pravne poslove.

Tablica 2 Zaposleni u općini Selca na dan 30.06.2015.

DUŽNOSNOSNICI	
JUO	Općinski načelnik, Zamjenik općinskog načelnika
	5 službenika, 3 namještenika

Izvor: AKTIVA BRAČ prema www.selca.hr.

Obrazovna struktura jedinstvenog upravnog odjela je sljedeća: četiri osobe VSS, te četiri osobe SSS.

2.3.2. Proračun Općine / Grada

Proračun jedinice lokalne samouprave je akt kojim se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdatci jedinice samouprave za jednu godinu, u skladu sa zakonom i odlukom donesenom na temelju zakona, a donosi ga njezino predstavničko tijelo. Svrha proračuna je da odredi jasan, logičan plan za alokaciju resursa JLS-a programima pružanja osnovnih javnih usluga. Važnost proračuna ogleda se u tome što ima ulogu; strateškog dokumenta, financijskog plana, pravnog akta te pouzdanog vodiča za upravljanje JLS-om.

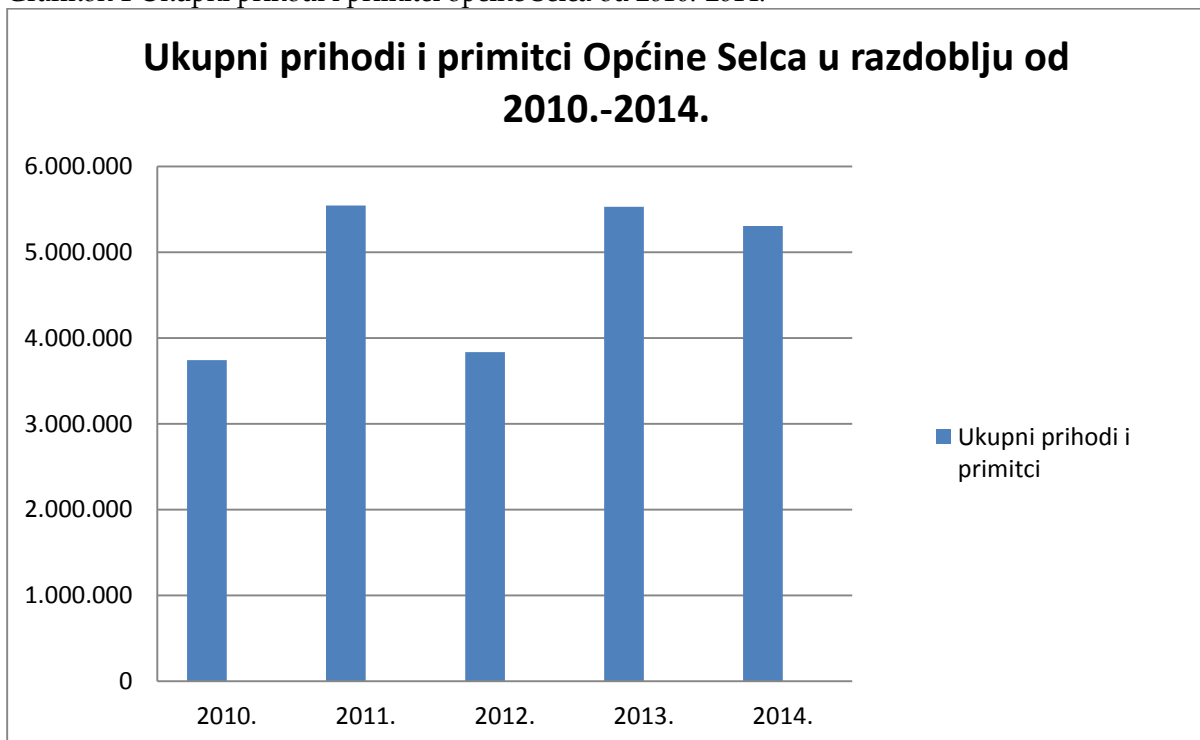
Tablica 3 Ostvareni prihodi i primici Proračuna Općine Selca za razdoblje od 2010.-2014.

Konto /God	Opis	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
6	PRIHODI POSLOVANJA	3.745.159	5.547.695	3.835.448	5.530.884	5.308.956
61	Prihodi od poreza	2.088.429	2.625.800	1.810.015	2.864.595	2.746.957
62	Doprinosi	0	0	0	0	0
63	Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar opće države	693.500	1.174.700	87.000	849.385	599.307
64	Prihodi od imovine	177.492	209.479	363.912	446.806	598.136
65	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	785.738	1.407.915	1.524.083	1.296.136	1.319.996
66	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	0	0	12.050	10.500	5.500
67	Prihodi iz proračuna	0	0	0	0	0
68	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	0	129.801	38.388	63.462	39.060
7	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	0	0	0	0	0

71	Prihodi od prodaje neproizvedene imovine	0	0	0	0	0
72	Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	0	0	0	0	0
	UKUPNI PRIHODI	3.745.159	5.547.695	3.835.448	5.530.884	5.308.956
8	Primici od financijske imovine i zaduživanja	0	0	0	0	0
	UKUPNI PRIHODI I PRIMICI	3.745.159	5.547.695	3.835.448	5.530.884	5.308.956

Izvor: Aktiva Brač prema: <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracuni> (datum posjete: 4.11.2015.)

Grafikon 1 Ukupni prihodi i primitci općine Selca od 2010.-2014.

Izvor: Aktiva Brač prema: <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracuni> (datum posjete: 04.11.2015.)

Iz gornje tablice i grafičkog prikaza sa prihodima i primicima proračuna Općine Selca vidljivo je da:

- Prosječni ukupni prihodi i primitci Općine Selca u promatranom razdoblju su 4.793.628 kuna.
- Značajnije povećanje, čak 33% u odnosu na prethodnu godinu možemo primijetiti tijekom 2011. godine. Razlog tome je povećanje pomoći iz inozemstva i subjekata unutar opće države te povećanje prihoda od upravnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima te naknada. Povećanje, također vidimo i tijekom 2013. kada su se ukupni prihodi i primitci povećali za 31% čemu je razlog bio povećanje prihoda od poreza što ukazuje na povećanje ekonomske aktivnosti u odnosu na prethodnu godinu.

- Poslovni prihodi čine 100% ukupnih prihoda, te ukazuje na činjenicu da Prihodi od prodaje nefinancijske imovine nisu zabilježeni.
- Poslovni prihodi pokazali su značajniju oscilaciju tijekom 2012. godine kada su se smanjili za čak 44,64% u odnosu na prethodnu 2011. godinu i to najviše zbog toga što su izostale pomoći iz regionalnog i državnog proračuna.
- Prosječni godišnji prihodi od poreza unutar razdoblja od 2010.-2014. godine iznose 2.427.159 kuna te čine 50,63% ukupnih prihoda poslovanja. Također, pokazuju određenu konzistentnost i usklađenost s poslovnim prihodima tijekom promatranog razdoblja. Unutar ove stavke prihoda najviše su prosječno zastupljeni prihodi od Poreza i prireza na dohodak te čine 56,41% prihoda od poreza.
- Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar opće države u prosjeku sudjeluju u prihodima poslovanja s 14,20%.
- Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada u prosjeku sudjeluju u prihodima poslovanja s 20,97%.
- Prihodi od imovine imaju tendenciju rasta tijekom promatranog razdoblja. Uspoređujući s 2010. godinom ovi prihodi su se tijekom 4 godine povećali za 29,67%. U prosjeku sudjeluju u prihodima poslovanja s 7,49%.
- Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima prosječno sudjeluju u poslovnih prihodima sa 26,42% i to u prosječnom iznosu od 1.266.774 kuna.
- Prihodi od kazni, upravnih mjera te ostali prihodi prosječno unutar promatranog razdoblja godišnje iznose 54.142 kn.

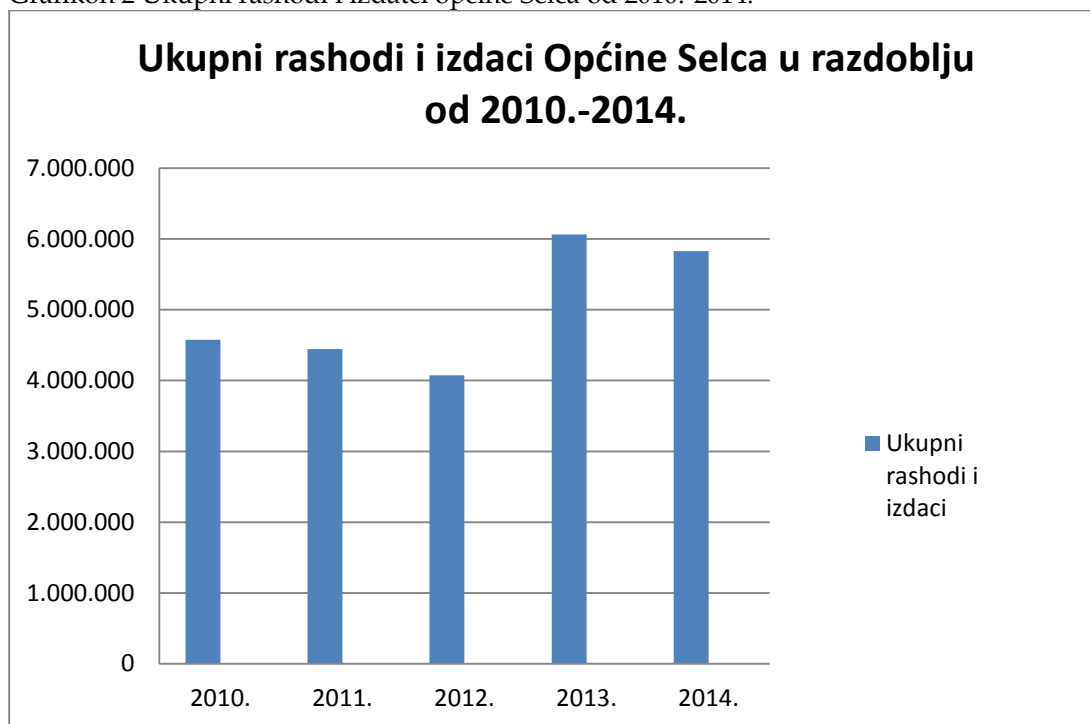
Tablica 4 Ostvareni rashodi i izdaci Proračuna Općine Selca za razdoblje od 2010.-2014.

Konto	Opis	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
3	RASHODI POSLOVANJA	3.473.480	3.801.271	3.647.430	4.378.015	4.825.586
31	Rashodi za zaposlene	1.374.768	1.109.953	1.424.017	1.345.897	1.361.357
32	Materijalni rashodi	1.541.375	2.153.780	1.805.116	2.325.683	2.485.745
34	Financijski rashodi	44.460	11.491	14.890	14.519	17.440
35	Subvencije	0	0	0	0	20.000
36	Pomoći dane u inozemstvo i unutar opće države	0	0	0	0	0
37	Naknade građanima i kućanstvima na temelju	65.800	183.700	90.164	138.958	170.677

	osiguranja i druge naknade					
38	Ostali rashodi	447.077	342.347	313.243	552.958	770.367
4	RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	1.104.949	645.957	425.618	1.686.737	1.002.997
41	Rashodi za nabavu neproizvedene imovine	144.538	0	0	272.569	0
42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	960.411	645.957	425.618	1.414.168	1.002.997
43	Rashodi za nabavu plemenitih metala i ostalih pohranjenih vrijednosti	0	0	0	0	0
44	Rashodi za nabavu proizvedene kratkotrajne imovine	0	0	0	0	0
45	Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini	0	0	0	0	0
	UKUPNI RASHODI	4.578.429	4.447.228	4.073.048	6.064.752	5.828.583
5	IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA	0	0	0	0	0
	UKUPNI RASHODI I IZDACI	4.578.429	4.447.228	4.073.048	6.064.752	5.828.583

Izvor: Aktiva Brač prema: <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracuni> (datum posjete: 20.07.2015.)

Grafikon 2 Ukupni rashodi i izdatci općine Selca od 2010.-2014.

Izvor: Aktiva Brač prema: <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracuni> (datum posjete: 04.11. 2015.)

Iz prikazane tablice i grafikona sa rashodima i izdancima proračuna Općine Selca vidljivo je da:

- Prosječni ukupni rashodi i izdaci Općine Selca u promatranom razdoblju su 4.998.408 kuna.
- Primjetno povećanje ukupnih rashoda i izdataka dogodilo se 2013. godine, za čak 32,84% u odnosu na prethodnu 2012. godinu. Razlog tome je povećanje rashoda za nabavu nefinancijske imovine.
- Rashodi poslovanja prosječno su godišnje tijekom promatranog razdoblja iznosili 4.025.156 kuna tj. prosječno su činili 80,53% ukupnih rashoda i izdataka.
- Rashodi poslovanja imaju tendenciju rasta tijekom promatranog razdoblja od 5 godina tijekom kojega su se od 2010.- 2014. povećali za 28,02%.
- Najveća stavka u rashodima poslovanja su materijalni rashodi koji prosječno tijekom promatranog razdoblja iznose 2.062.340 kuna tj. prosječno čine 51,24% ukupnih rashoda poslovanja.
- Financijski rashodi prosječno iznose 20.560 kuna te čine prosječno 0,51% poslovnih prihoda.
- Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade prosječno čine 3,23% ukupnih poslovnih prihoda.

- Ostali rashodi poslovanja u prosječu čine 12,05% ukupnih rashoda poslovanja.
- Rashodi za nabavu nefinancijske imovine variraju u promatranom razdoblju, te u prosjeku tijekom promatranog razdoblja iznose 973.252 kuna, te čine 19,47% ukupnih rashoda i izdataka.
- Najveći udio u rashodima za nabavu nefinancijske imovine čine rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine koji prosječno čine 91,42% ukupnih rashoda za nabavu nefinancijske imovine i to u prosječnom iznosu od 889.830 kuna.

2.3.2.1. Analiza proračunskih prihoda Općine

U ovom dijelu su ukratko prikazani rezultati proračunskih prihoda Općine (ili tzv. izvorni prihodi proračuna) u razdoblju od 2010.-2012. (prosječno te tri godine), te 2013. i 2014.

Pod ostvarenim proračunskim prihodima³ podrazumijevaju se ostvareni prihodi pojedinog JLS-a umanjeni za prihode:

- od domaćih i stranih pomoći i donacija,
- iz posebnih ugovora: sufinanciranje građana za mjesnu samoupravu i
- ostvarene s osnove dodatnih udjela u porezu na dohodak i pomoći izravnjanja za financiranje decentraliziranih funkcija.

U nastavku su rezultati općine Selca u navedenom razdoblju ukupno i po stanovniku.

Tablica 5 Rezultati Općine

Simbo I	Općina Selca	2010.-2012.	2013.	2014.
I.	Proračunski prihodi	3.686.819	4.670.999	4.670.589
II.	Proračunski prihodi / stanovniku	2.044	2.589	2.589

Izvor: Aktiva Brač prema: <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracuni>

U tablici je vidljivo da proračunski prihodi Općine u 2013. porasti u odnosu na prethodno razdoblje te su na skoro istoj razini u 2014. godini, kada iznose nešto više od 4,6 milijuna kn ili 2.589 po stanovniku Općine.

U tablici usporedbe proračunskih prihoda po stanovniku Općine Selca s ostalim navedenim kategorijama vidljive su nešto slabije vrijednosti u odnosu na prosječne rezultate na razini Županije i ukupno dalmatinskih županija.

Tablica 6 Proračunski prihodi po stanovniku i usporedba s prosjecima Županije i regije

RB	Proračunski prihodi / stanovniku	2010.-2012.	2013.	2014.
1.	Općina Selca	2.044	2.589	2.589
2.	Prosječna Općina u Županiji	2.788	3.127	3.159
3.	Prosječan JLS u Županiji	3.197	3.463	3.441
4.	Prosječna Općina u Dalmaciji	2.952	3.375	3.414

³ Zakon o proračunu (Narodne novine, br. 87/08, 136/12 i 15/15)

5.	Prosječan JLS u Dalmaciji	3.272	3.551	3.612
----	---------------------------	-------	-------	-------

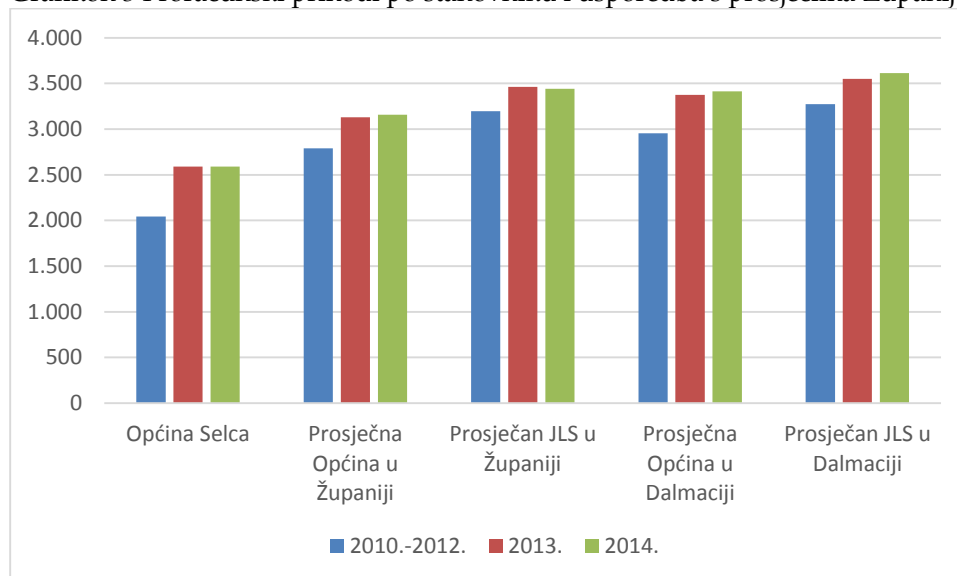
Izvor: Aktiva Brač prema: Ministarstvo financija, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracuni>

Promatrajući rezultate Općine vidljivo je da bilježi, promatrajući 2014. slabije rezultate od usporednih kategorija, ili točnije, lošiji su za:

- 18 % od prosječne općine u Županiji;
- 25 % od prosječnog JLS-a u Županiji;
- 24 % od prosječne općine u Dalmaciji i
- 28 % od prosječne općine u Dalmaciji.

U nastavku je i grafički prikaz navedenih rezultata.

Grafikon 3 Proračunski prihodi po stanovniku i usporedba s prosjecima Županije i regije

Izvor: Aktiva Brač prema: Ministarstvo financija, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracuni>

Promatrajući prosječne rezultate na razini Županije vidljivo je da prosječna općina ima najlošiji rezultat, dok je prosječan JLS nešto bolji po ovom kriteriju (može se zaključiti da gradovi u istoj imaju nešto bolje rezultate), dok su rezultati na razini Dalmacije nešto bolji, gdje prosječna općina regije ima otprilike iste rezultate kao prosječna JLS u Županiji, dok je prosječan rezultat JLS-a regije veći za nekih 6%.

2.3.3. Imovina i vlasnički udjeli

Općinske ustanove i povezana društva Općine:

- Općinska knjižnica "Hrvatski sastanak 1888." Selca
- Dječji vrtić „ Selca ”
- Osnovna škola „Selca“
- Turistička zajednica Općine Selca
- Dobrovoljno vatrogasno društvo "Selca"

Ostale ustanove i tvrtke od važnosti za općinu Selca:

- Komunalno poduzeće „Michieli Tomić“ d.o.o., Gornji Humac
- KJP Vodovod Brač d.o.o. Supetar

- HEP DP - Elektrodalmacija, Pogon Brač ,Supetar

2.3.4. Učinkovitost gradske uprave u provedbi dokumenata prostornog uređenja

U razdoblju od 2009.-2013. je izrađeni su sljedeći prostorno planski dokumenti: Prostorni plan uređenja općine Selca i Urbanistički plan uređenja "Pod spilom", te izrađeni sljedeći bitni planski i razvojni dokumenti:

- Razvojna studija utvrđivanja potencijala obalnog pojasa uvale Sumartin - Puntinak;
- Idejni projekt uređenja obalnog pojasa Sumartin koji uključuje produljenje trajektnog pristaništa i izgradnju čekališnih traka za trajekt, kao i parking za autobuse i automobile;
- Glavni projekt izgradnje sekundarnog kolektora na dionici "Počivale" u Sumartinu;
- Glavni projekt za dionicu "Crkovnjak";
- Idejno rješenje (projekt) ceste Povlja-Pučišća.

2.3.5. Razvoj mjesne samouprave

Mjesna samouprava obuhvaća institucionalne oblike i postupke putem kojih građani sudjeluju u odlučivanju o poslovima koji neposredno i svakodnevno utječu na njihov život i rad u užim lokalnim zajednicama. Mjesni odbori se osnivaju za pojedina naselja ili više međusobno povezanih manjih naselja ili za dijelove naselja koji čine zasebnu razgraničenu cjelinu, na način i po postupku propisanom zakonom, Statutom općine i posebnom odlukom Općinskog vijeća. Tijela mjesnog odbora su vijeće mjesnog odbora i predsjednik vijeća mjesnog odbora. Na području općine Selca ima ukupno četiri mjesna odbora: Mjesni odbor Selca, Mjesni odbor Sumartin, Mjesni odbor Povlja i Mjesni odbor Novo Selo.

Broj članova Vijeća mjesnog odbora ima, uključujući i predsjednika kako slijedi: Selca - 7 članova, Sumartin - 5 članova, Povlja - 5 članova, Novo Selo - 5 članova. Vijeće mjesnog odbora donosi program rada mjesnog odbora, pravila mjesnog odbora, poslovnik o svom radu, godišnji financijski plan i godišnji obračun troškova te obavlja druge poslove utvrđene zakonom, Statutom Općine Selca i odlukama Općinskog vijeća i općinskog načelnika. Programom rada utvrđuju se zadaci mjesnog odbora, osobito u pogledu skrbi o uređenju područja mjesnog odbora provođenjem manjih komunalnih akcija kojima se poboljšava komunalni standard građana na području mjesnog odbora, skrbi o poboljšavanju zadovoljavanja potreba građana u oblasti zdravstva, socijalne skrbi, kulture, športa i drugih lokalnih potreba na svom području.

2.3.6. Transparentnost uprave i suradnja na svim razinama

Općina Selca javnost informira putem službene web stranice dokumentima i informacijama koje posjeduje i koji su javno dostupni u elektroničkom obliku i moguće im je pristupiti bez upućivanja posebnog zahtjeva, a pristup svim ostalim informacijama i dokumentima ostvaruje se podnošenjem usmenog ili pisanog zahtjeva. Pored ovog, donesen je i Katalog informacija Općine Selca u kojemu se nalaze strukturirane informacije koje se odnose na vrijeme od početka konstituiranja Općine Selca kao posebne jedinice lokalne samouprave.

2.3.6.1. Komunikacija s građanima

Komunikacija sa građanima se održava putem osobnog kontakta, web stranice te brošura. Pravo na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija ostvaruje se podnošenjem zahtjeva službeniku za informiranje Općine Selca na sljedeće moguće načine: putem telefona, putem faksa, elektroničkom poštom, poštom na adresu te osobno na adresu.

Općina Selca, njen načelnik te njeni djelatnici su uvijek spremni na otvorenu suradnju sa svojim sumještanima.

2.3.6.2. Suradnja s civilnim sektorom

Na području općine Selca registrirano je 18 udruga i to u:

1) Selcima:

- Sportsko društvo „Takmac“,
- Sritna koza
- Aeroklub „Selca“,
- Udruga za poboljšanje kvalitete života „Forca“,
- Udruga ekoloških maslinara Brača,
- Tenis klub „Slivje“,
- Dramska družina „Mirina“,
- Kulturno umjetničko društvo „Hrvatski sastanak – 1888“,
- Ronilački klub „Dubine“,
- Dobrovoljno vatrogasno društvo Selca,
- „Ruka“ Skrb o starijim i nemoćnim osobama,

2) Sumartinu:

- Pomorsko športsko društvo „Lahor“,
- Vaterpolo klub „Lahor“ – Sumartin,
- Športsko društvo „San Martino“,

3) Povljima:

- Udruga za promicanje kulture i tradicijskih vrijednosti „Galerija Povlja otok Brač“,
- Jedriličarski klub „Tičji rat“,
- Športsko društvo „Fortuna“

Zadruga u općini Selca ima dvije i to: poljoprivredna zadruga „Selčanka“ u Selcima i obiteljska zanatska zadruga „Tomac“ u Novom Selu.

Općina Selca je 2014. i 2015. godine Programom za javne potrebe u športu osigurala sredstva za financiranje tih potreba koja se osiguravaju u proračunu Općine Selca u ukupnoj visini od 60.000,00 kuna. Općina Selca je Programom za potrebe u kulturnim djelatnostima i manifestacijama u kulturi za Općinu Selca, donijela odluku o financiranju istih, dok se sredstva za financiranje tih potreba osiguravaju se u Proračunu Općine Selca za 2014. godinu u ukupnoj visini od 120.000,00 kuna.

2.3.6.3. Regionalna suradnja

Općina Selca ima kvalitetnu suradnju sa susjednom Općinom Pučišća, s kojom je veže nekoliko projekata u cestovnoj infrastrukturi (primjerice projekt ceste Pučišća – Povelja), dok s ostalim općinama najviše sudjeluje kroz projekte vodoopskrbe (udio Općine Selca u vlasničkoj strukturi Vodovoda Brač d.o.o. iznosi 1/8). Općina također sudjeluje sa svim jedinicama lokalnih samouprava na Braču na projektima „Zeleni Brač“ i „Brački pahaj“.

2.3.6.4. Europska i međunarodna suradnja

Osnovna škola „Selca“ je za učenike viših razreda u siječnju 2015. godine organizirala sedmodnevni posjet Slovačkoj putem kojeg su djeca produbila odnos odgovorivši na prošlogodišnje ljetovanje mladih Slovaka u Selcima. Put i boravak su financirale njihove općine. Ovdje, je zapravo riječ o dubljoj i povijesnoj suradnji. Poveznica Selca i Slovačke je Martin Kukučín, pravim imenom Martin Bencur, najpoznatiji slovački pisac realizma, koji je boravio, radio i pisao u Selcima, te se po završetku studija medicine doselio u Selca gdje je radio kao općinski liječnik. Kukučín je oženio Selčanku, Pericu Didolić, a o životu i običajima u tadašnjim Selcima je napisao roman „ Dom v strani“. Tragom njegova života, mladi su Slovaci posjetili Brač. U edukativnom dijelu putovanja, djeca su posjetila rodnu kuću i spomenik Martinu Kukčinu, obišli su slovačke škole u kojima su zapazili odličan primjer korištenja poticaja Europske unije u tehnološkom i edukativnom obogaćivanju školskog programa. Suradnja će se nastaviti i u budućnosti kako na školskom tako i na kulturnom planu.

2.4. Demografska obilježja

2.4.1. Stanovništvo

Prema popisu RH, iz 2011. državnog zavoda za statistiku ukupan broj stanovnika i ukupno popisane osobe nalaze se u dolje navedenoj tablici:

Tablica 7 Kontingenti stanovništva u općini Selca prema starosti i spolu, popis 2011.

Ime naselja	Spol	Starost					Ukupno
		0-24	25-49	50-79	80-94	95 i više	
Novo Selo	M	13	27	31	1		72
	Ž	22	18	30	9		79
	sv.	35	45	61	10		151
Povelja	M	35	41	86	8		170
	Ž	32	33	83	14		162
	sv.	67	74	169	22		332
Selca	M	107	132	170	24		433
	Ž	83	120	174	35	1	413
	sv.	190	252	344	59	1	846
Sumartin	M	52	86	102	9		249
	Ž	51	61	97	16	1	226
	sv.	103	147	199	25	1	475
UKUPNO		395	518	773	116	2	1.804

Izvor: AKTIVA BRAČ prema: www.dzs.hr

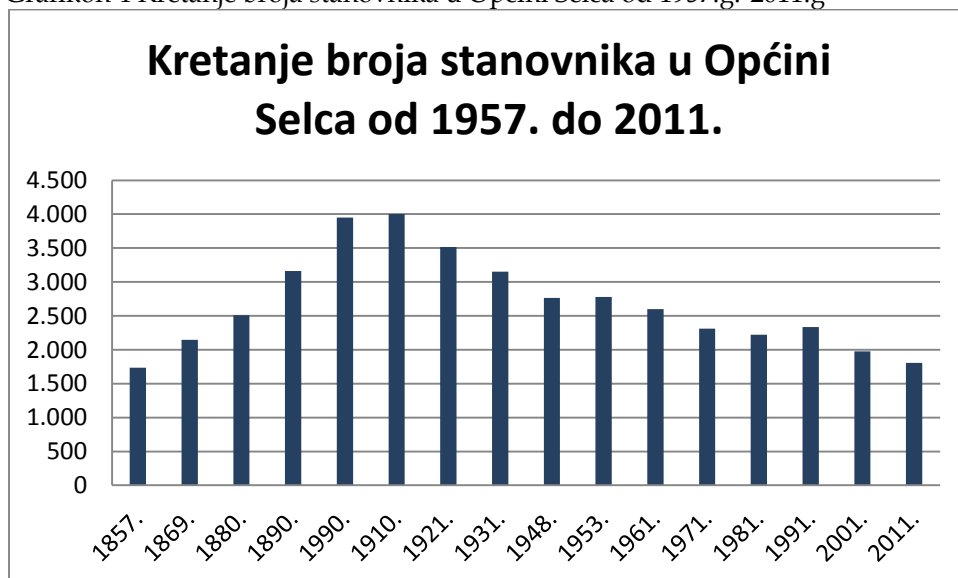
Tablica 8 Stanovništvo prema vjeri po gradovima/općinama, popis 2011.

STANOVNIŠTVO U OPĆINI SELCA	
Katolici	1.710
Pravoslavci	10
Protestanti	2
Ostali kršćani	2
Muslimani	8
Istočne religije	1
Agnostici i skeptici	5
Nisu vjernici i ateisti	39
Ne izjašnjavaju se	25
Nepoznato	2
UKUPNO	1.804

Izvor: AKTIVA BRAČ prema: www.dzs.hr

Kao i u Splitsko-dalmatinskoj županiji i u općini Selca prevladava stanovništvo katoličke vjeroispovijesti i to više od 90 posto. Iako u dosta manjem broju, nakon katolika prevladavaju oni koji se izjašnjavaju da nisu vjernici i ateisti i to njih 2,16%.

Grafikon 4 Kretanje broja stanovnika u Općini Selca od 1957.g.-2011.g

Izvor: AKTIVA BRAČ prema www.dzs.hr

Iz prethodno prikazanog grafikona vidljivo je da stanovništvo u razdoblju od 1857.g.-2011.g. bilježi konstantan pad u odnosu na 1910.g. kad je broj stanovnika u općini Selca bio najveći, tj. 4.004 stanovnika. Nakon 1910. broj stanovnika također postepeno opada. Uspoređujući 1910. i 2011. godinu vidimo pad broja stanovnika od 45 %.

Tablica 9 Stanovništvo prema migracijskim obilježjima i spolu u Općini Selca , popis 2011.

Spol	Ukupan broj stanovnika	Od rođenja stanuju u istom naselju	Doseljeni u naselje stanovanja									
			s područja Republike Hrvatske				iz inozemstva					
			svoga	iz drugog naselja istog grada ili općine ¹)	iz drugog grada ili općine iste županije	iz druge županije	svoga	BiH	Njemačka	Srbija	Slovenija	ostale zemlje
Sv.	1.804	1.033	565	106	327	132	206	87	40	22	7	50
M	924	626	200	26	115	59	98	39	25	5	2	27
Ž	880	407	365	80	212	73	108	48	15	17	5	23

Izvor: AKTIVA BRAČ prema: www.dzs.hr

U tablici br 8 prikazano je stanovništvo prema migracijskim obilježjima i spolu u općini Selca gdje je vidljivo da je najveći broj doseljenika u općinu Selca bio iz Bosne i Hercegovine, zatim slijede Nijemci, Srbi i Slovenci. Iz drugih županija je u općinu Selca došlo 565 stanovnika, dok u općini od rođenja živi 1.033 stanovnika od ukupno 1.804 stanovnika.

2.4.2. Stanovanje

Ukupan broj kućanstava na području općine Selca iznosi 715, a 328 privatnih kućanstava, od toga ih se najviše broji na području mjesta Selca 328, a najmanje u mjestu Novo Selo 56. Također, kod stambenih jedinica situacija je ista, najveći broj stanova za stanovanje ima mjesto Selca 478, a najmanje Novo Selo sa 87 stanova za stanovanje. Na drugome mjestu je Sumartin sa 280 stanova za stanovanje, i na trećemu mjestu je Povelja sa 193 stana za stanovanje.

Tablica 10 Popisane osobe, kućanstva i stambene jedinice, po naseljima

	Ukupno popisane osobe	Ukupno broj stanovnika	Kućanstva		Stambene jedinice	
			Ukupno	Privatna kućanstva	Ukupno	Stanovi za stalno stanovanje
Novo Selo	153	150	56	56	120	87
Povelja	344	319	146	146	405	193
Selca	872	845	330	328	675	478
Sumartin	491	490	183	182	424	280
Ukupno	1.860	1.804	715	712	1.624	1.038

Izvor: AKTIVA BRAČ prema www.dzs.hr

U tablici br.10 se nalaze podaci o broju stanovnika i popisanim osobama po mjestima u općini Selca. Vidljivo je da je najveći broj stanovnika u mjestu Selca i to 845 dok sljedeće najnaseljenije mjesto Sumartin ima gotovo duplo manje stanovnika, a najmanji broj stanovnika bilježi mjesto Novo Selo sa njih tek 153. Prema ukupnom broju stanovnika u općinama na otoku Braču,

općina Selca bilježi broj od 1804 stanovnika te je u odnosu na druge općine otoka Brača na trećem mjestu po ukupnom broju stanovnika od ukupno 8 općina, dok je prema gustoći naseljenosti četvrta sa 34 stanovnika po kilometru kvadratnom i to iza općina Supetar, Bol i Sutivan.

2.4.3. Tržište rada

Tablica 11 Zaposleni po odabranim sektorima zaposlenja općina Selca

Sektor	Općina Selca
Ukupno	529
Poljoprivreda, lov i šumarstvo	10
Ribarstvo	38
Industrija	96
Građevinarstvo	26
Trgovina na veliko i na malo	45
Hoteli i restorani	55
Javna uprava	27
Rudarstvo	56
Obrazovanje	27
Ne radi u inozemstvu	70

Izvor: AKTIVA BRACĀ prema www.selca.hr

Iz tablice br.11 je vidljivo da najveći broj zaposlenih po sektorima otpada na industriju, rudarstvo, ugostiteljska zanimanja u hotelima i restoranima, te trgovinu na veliko i malo.

Tablica 12 Stanovništvo staro 15 i više godina prema aktivnosti, starosti i spolu

Starost	Spol	uk	Zaposleni	Nezaposleni			Ekonomski neaktivni				
				uk	Nezaposleni-traže prvo zaposlenje	Nezaposleni-traže ponovno zaposlenje	Svega	umirovljenici	osobe koje se bave obvezama u kućanstvu	učenici ili studenti	ostale neaktivne osobe
15-29	M	132	71	18	7	11	43			32	11
	Ž	122	41	9	3	6	72		13	47	12
	sv.	254	112	27	10	17	115		13	79	23
30-49	M	227	168	24	2	23	35	10		1	24
	Ž	191	97	14	1	13	80	1	63		16
	sv.	407	265	38	3	36	104		63	1	40
50-64	M	193	90	11		11	92	69	1		22
	Ž	207	43	3		3	161	78	76		7
	sv.	253	133	14		14	106		77		29
65-74	M	131	7				124	123			1
	Ž	119					119	71	42		6
	sv.	56	7				49		42		7
75 i više	M	95	2				93	87			6
	Ž	134					134	105	20		9
	sv.	37	2				35		20		15

Izvor: AKTIVA BRACĀ prema www.dzs.hr

U tablici br.12 prikazano je stanovništvo staro 15 i više godina prema trenutnoj aktivnosti, starosti i spolu iz koje je vidljivo da je bilo ukupno 112 zaposlenih u rasponu od

15-29 godina, 265 ukupno zaposlenih u rasponu od 30-49 godina, 133 ukupno zaposlena u rasponu od 50-64 godine, te 2 zaposlena u rasponu od 75 i više godina.

Nezaposlenih ili onih koji su tražili prvo zaposlenje je bilo ukupno 13 osoba u rasponu od 15-75 godina, nezaposlenih ili onih koji su tražili ponovno zaposlenje ukupno je bilo 67 osoba. Osoba koje su bile ekonomski neaktivne prema popisu iz 2011.g. je bilo 413.

2.4.3.1. Nezaposlenost

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u Općini Selca je bilo 31. ožujka 2013. godine 133 nezaposlene osobe. Od toga su manjim dijelom žene, tj. 56 osoba, 42.10 % od ukupnog broja nezaposlenih, dok je nezaposlenih muškaraca bilo 77, tj. 57.89 %. Među nezaposlenima dominiraju osobe sa završenom srednjom trogodišnjom školom. Najviše nezaposlenih osoba ima kod sljedećih zanimanja: Tehničari, jednostavna zanimanja, uslužna/trgovačka zanimanja te obrti i pojedinačna zanimanja.

Tablica 13 Nezaposlenost po rodovima zanimanja i trajanju nezaposlenosti

Zanimanje	>1 gd	1-2 god	2-3 god	3-5 god	5-8 god	8 god i više	Ukupno
Vojna zanimanja	0	0	0	0	0	0	0
Zakonodavni dužnosnici	0	0	0	0	0	0	0
Znanstvenici/inženjeri	4	0	1	0	0	0	5
Tehničari	7	3	2	1	1	1	15
Administrativni službenici	1	1	1	1	0	0	4
Uslužna/trgovačka zanimanja	8	3	0	0	0	0	11
Poljoprivrednici, šumari, ribari	1	0	0	0	0	0	1
Obrt/pojedinačna zanimanja	12	3	1	0	0	0	16
Rukovatelji strojevima	2	0	0	0	0	0	2
Jednostavna zanimanja	4	3	4	4	0	1	16

Izvor: AKTIVA BRAČ prema www.statistika.hzz.hr

Od ostalih specifičnosti, na Zavodu za zapošljavanje su registrirana četiri branitelja, te pet dugoročno nezaposlenih (dulje od tri godine). Nijedna osoba s invaliditetom nije registrirana. Prema podacima FINA u 2012. godini u Općini Selca prosječna mjesečna plaća je bila 3.391 kn.

2.5. Gospodarstvo

2.5.1. Poslovno okruženje

Na Braču su smještene četiri gospodarske zone i to u Nerežišćima, Supetru, Selcima i Sutivanu. U Nerežišćima posluje šest korisnika, a bave se uglavnom proizvodnom djelatnošću, a imaju 174 radnika. Servisno-trgovačkom djelatnošću u zoni Supetar bavi se sedam korisnika, te na tim poslovima radi 88 radnika, a zoni u Selcima posluju tri korisnika.

Zbog cjelokupne gospodarske krize došlo je do značajnog pada stupnja razvijenosti Općine Selca u odnosu na prosjek Splitsko-dalmatinske županije i Republike Hrvatske tako da smo prosječnu stopu za daljnji razvoj gospodarstva procijenili na temelju stupnja razvijenosti iz 2010. godine. Prema izvoru www.mrrfeu.hr stupanj razvijenosti Općine Selca u 2010. godini iznosio je 82,30% prosjeka RH. Prema podacima dostupnih na stranicama FINE godine 2012. u Općini Selca je bilo 60 poduzetnika sa 152 zaposlena. Njihovi financijski rezultati bili su na otoku Braču (uz Općinu Postira) jedini pozitivni. Globalno se može reći da je s gledišta stanja gospodarstva i njegove strukture nije potpuno jasna budućnost Općine Selca iz razloga neprilika u industriji kamenarstva i nedovoljne razvijenosti turizma i poljoprivrede, a koji trebaju biti s gledišta integriranosti gospodarske strukture, kao temeljne djelatnosti koja određuje stavove s gledišta povezanosti s poljoprivredom i s drugim uslužnim djelatnostima, zatim s gledišta kvalitete življenja, angažiranosti stanovništva, diversifikacije aktivnosti, opće kulture, životnog standarda, uvjeta življenja, ekologije i urbanističkog razvoja naselja. S tog gledišta treba očekivati da nosioci razvoja turizma (hotelijerstvo) budu svjesni tog značenja i njihove uloge u cjelokupnom razvoju naselja.

Razvoj gospodarstva općine suočava se s određenim ograničenjima o kojima treba voditi računa. Tradicija i vještine koje su prisutne u razvoju poljoprivrede treba na izvjestan način promatrati kao važne čimbenike razvoja te djelatnosti posebno s gledišta tehnologije rada. U tom smislu je potrebno unijeti određene stručne elemente i znanja kako bi djelatnosti u poljoprivredi mogle dati kvalitetnije i brojne nove proizvode. Prostor za razvoj poljoprivrede nije ograničen ali broj onih koji bi se bavili poljoprivredom je relativno mali.

Tablica 14 Financijski rezultati poslovanja poduzetnika po područjima djelatnosti u 2014.g.

PD	Naziv	ukupno	Dobitaši	Gubitaši	Ukupni prihodi (u 000 kn)		Ukupni rashodi (u 000 kn)	
					2014. g.	2015. g.	2014. g.	2015. g.
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	6	5	1	21.423	18.729	17.761	16.268
B	RUDARSTVO I VAĐENJE	3	2	1	2.921	6.411	2.890	5.686
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	7	4	3	2.226	2.121	2.366	2.182
D	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	1		1		2	47	253
F	GRAĐEVINARSTVO	6	3	3	13.327	14.615	13.855	14.739

G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKLA	7	3	4	14.500	14.364	14.203	14.286
H	PRJEVOZ I SKLADIŠTENJE	2	1	1	47	0	315	0
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	13	6	7	2.127	1.852	2.428	3.010
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	4	2	2	9.324	3.398	3.003	2.886
M	STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	3	3		460	597	408	479
N	ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	1		1	0	0	9	9
Q	DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	1		1		220		224
Uk.		54	29	25	66.353	62.309	57.285	60.021

Izvor: AKTIVA BRAC prema www.fina.hr

Najveći broj poduzetnika svoje poslovanje ostvaruje u djelatnostima pružanja smještaja i priprema i usluživanje hrane, zatim slijede poduzetnici koji se bave prerađivačkim djelatnostima, trgovinom na veliko i malo, te popravkom motornih vozila i motocikala.

Također veliki broj poduzetnika se bavi građevinarstvom. Najveći prihodi u 2014.g. i 2015. se ostvaruju u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu.

U općini Selca trenutno je aktivno 10 trgovina, od čega je 6 marketa, jedna cvjećarna, jedna ljekarna, te 2 mesnice. U uslužnim djelatnostima su 10 firmi: "Mary Lou" frizerski salon, rent-a scooter "Rado", charter "Zirje", mjenjačnica/trafika "Tedi trade", "Nemo Adria" avanturizam, "Puntapet" kožna galanterija i uvezivanje, "Beauty" kozmetički salon, "Truman" pekara, "Fleka" kemijska čistiona, "Galeb Jonathan" hotel.

Usluge prijevoza nude tri poduzeća: "Vače" teretni autoprijevoznik, Jadrolinija sa podružnicom u Sumartinu, te Lučka kapetanija u Sumartinu. Usluge stolarije nude: "Alfa" i "Toni" (aluminijaska stolarija i bravarija), te drvena građa i drvo: "Zlata Co.", "Baldo", "Njivica", "Perkonja" i "Eni trade". U općini Selca postoje tri jedinice poštanske mreže: u Selcima, Poveljima i Sumartinu.

Čak se 13 poduzeća bavi građevinarstvom i kamenarstvom: "Škerpelin", "Palante gradnja", "Perija", "Franić", "Koncul", "Jadrnkamen Selca", "Majk Jakšić", "Kamenoklesar", "Palace", "Prijevoz drobljenje, iskopi kamena-Jurac", "Procjene i vještačenja ing. ekspert int. group", "Ufo bianco", te "Vađenje kamena Selca". Usluge brodogradnje nudi "Falkuša", a ribolova 3 poduzeća: "Butre", "Arković Tomislav", "Vrsalović", sve u Sumartinu. Dvije su uljare "Selčanka" i "Maslina".

Zdravstvene usluge se pružaju u dvije ordinacije opće medicine, te jednoj dentalne medicine, a također je tu i dom za starije i nemoćne osobe.

Tablica 15 Gospodarske zone na području općine Selca

Poslovna zona	Površina zona(ha)	Izgrađeni dio zone(ha)	Neizgrađeni a uređeni dio zone
KUPINOVICA	7,37	-	-
PLIŠ	14,59	3,9	10,69
KOPRIVICE	2,27	2,27	-
KONOVICE	4,27	-	-
BENZINSKA POSTAJA	0,25	0,25	-
BUNJICE	0,69	0,69	-

Izvor: AKTIVA BRAČ prema www.selca.hr.

Gospodarske zone su veliki potencijal, ali ih treba sustavno planirati i odrediti prioritete s obzirom na zainteresiranost poduzetnika, ali i stanje vlasništva nad zemljištem i pripremljenost projektno planske (tehničke) dokumentacije.

2.5.2. Analiza pojedinih sektora

2.5.2.1. Poljoprivreda

Poljoprivreda je sve donedavno bila jedan od temelja egzistencije na području općine Selca. Od poljoprivrednih kultura za općinu Selca karakteristična je u prvom redu maslina za koju jedino i postoji komercijalni uzgoj. Prosječni urod maslina na području općine Selca je 1.000.000 kg godišnje odnosno 1.000 t ploda. Pored nje, tradicionalno su uzgajane i druge mediteranske kulture poput smokve, bajama, rogača, trešnje, višnje maraske, vinogradarske jabuke i vinove loze, dok se agrumi uzgajaju u prvom redu u okućnicama. Povrtnarske kulture zastupljene su tek u vrtovima i površinama u neposrednoj blizini naselja. Pojavom turizma u zadnjih 20-tak godina, poljoprivreda je postupno zanemarivana, dok se s početkom ratnih godina, kada je turizam znatno opao, dogodila pak značajna ali kratka renesansa poljoprivrede, s obnavljanjem postojećih i sadnjom novih nasada (prvenstveno maslina, pa čak i povrća). Nažalost, već s prvim naznakama oporavka turizma ponovo dolazi do pada interesa za poljoprivredu. Krajem 2011. godine, sa sjedištem u Supetru osnovan je LAG "BRAČ" (Lokalna akcijska grupa) u cilju promicanja održivog ruralnog razvoja i unaprjeđenja inicijativa i interesa od značaja za razvoj Grada Supetra i Općina Sutivan, Milna, Postira, Nerežišća, Pučišća, Selca, Bol, te svih lokalnih, gospodarskih i društvenih aktera na području otoka Brača.

Kultivirani agrarni krajolik na prostoru Općine Selca vrijedan je resurs ovoga područja. Vežan je uz naselja gdje se odvijao povijesni proces bonifikacije krša. Navedeni proces najčešće je vezan uz konjunkturu monokulture vinove loze i masline. Kultivirani agrarni krajolik je najčešće oblikovan kao suhozidom omeđene terase, a ponekad i kao način parcelizacije polja. Ovakav agrarni krajolik više je vezan uz primorski dio općine - južna, istočna i sjeverna strana ovoga istočnog dijela Brača gdje je povijesno dominiralo ratarstvo nad stočarstvom, dok je kopneni, unutrašnji dio prostora općine prema zapadu bio dominantno stočarsko područje uz ekstenzivnu poljoprivredu ograničenih kultura. Nakon što su se prestali obrađivati, na

mnogim je dijelovima gdje su nekad bile terase u suhozidu nikla borova šuma. Taj je krajolik neprocjenjiv prostor koji treba sačuvati kao takav i ne dopustiti njegovo megalomansko pretvaranje u građevna područja za turistička naselja i apartmane.

Prema podacima iz Upisnika poljoprivrednika na dan 18.09.2015. za koje je nadležna Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, na području Općine Selca, prema tipu gospodarstva, evidentirano je 156 obiteljskih gospodarstva, te po jedan obrt, trgovačko društvo i zadruga. Sva gospodarstva iz Upisnika u isti su upisana prema sjedištu poljoprivrednog gospodarstva, odnosno prebivalištu nositelja obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva. Od poljoprivrednih površina prijavljenih u ARKOD sustavu, najzastupljeniji su maslinici sa ukupnom površinom od 246,10 ha (na kojima je prema procjenama zasađeno cca. 30.000 stabala maslina), dok prijavljenih površina pod vinogradima ima zanemarivo malo, svega 9,29 ha. ARKOD sustav je nadogradnja Upisnika, te stoga niti jedan poljoprivrednik ne može ostvariti pravo na potporu Europske unije za poljoprivrednu proizvodnju ukoliko nije u njemu evidentiran. Vrlo je učestala pojava da poljoprivrednik ima prebivalište na jednoj adresi, a zemljište koje obrađuje nalazi se izvan te lokacije, npr. nekoliko kilometara dalje. Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, u općini Selca, 118 poljoprivrednih gospodarstava podnijelo je Zahtjev za potporu za 2014. godinu na listu A koji je sadržavao: osnovne podatke o poljoprivredniku, zahtjeve za potpore, popis dodatne obavezne dokumentacije, izjave i potpis korisnika.

Veliki su problem neupisani vlasnici poljoprivrednih zemljišta kojih je prema procjenama 1,5 – 2 puta više od upisanih. Na taj je način gotovo nemoguće procijeniti stvarno zasađene poljoprivredne kulture. Najveći problem je neriješeno vlasništvo nad zemljištem bez kojega ipak nije moguć upis u upisnik OPG kao i prijava u ARKOD sustav.

Maslinarstvo i vinarstvo

Kao zadruga i ujedno osnovni nosilac poljoprivredne proizvodnje u Općini, ističe se Poljoprivredna zadruga „Selčanka“. Tvrtka je osnovana 1948. godine pod imenom Poljoprivredna zadruga Selca. Od tada kontinuirano radi do danas. Usklađenjem sa zakonom o zadrugama 1995. godine tvrtka mijenja ime u poljoprivredna zadruga. „Selčanka“, a bavi se preradom maslina u maslinovo ulje od osnutka tvrtke. U Poveljima je 1899. godine osnovana „Prva dalmatinska uljarska zadruga“ čiji se slijednik 1963. pripojio „Selčanki“. Prerada se odvijala na principu preša, a u toj zgradi je prekinuta 1996. godine kada je započeta gradnja nove zgrade uljare u gospodarskoj zoni „Novo Selo“. Nova uljara je započela s radom 1998. godine po novom, centrifugalnom principu (prva na otoku Braču s tim načinom rada) kapaciteta 350 kg na sat. Od tada se u tri navrata povećavao kapacitet prerade nabavkom većih strojeva i to na 800 kg/ h (2000. godine), pa na 1.200 kg/h (2004. godine), do današnjih 2000 kg/h (2010 godine). Zadruga se bavi otkupom maslinovog ulja već dugi niz godina tako da su 2014. godine otkupili količinu od oko 40.000 kilograma. Za sada nemaju vlastito pakiranje maslinovog ulja, već sa partnerom „Uje“ d.o.o. za koje vrše otkup izlaze na tržište pod njihovim brandom. Zadruga je u prošlosti, a 70-tih godina je bio maksimum, otkupljivala višnju Marasku. Otkupljivalo se i preko 700.000 kg ploda godišnje. Proizvodnja je tokom vremena napuštena tako da danas otkup višnje Maraske više ne postoji.

„Selčanka“ zapošljava 13 stalnih radnika. Bavi se trgovinom u tri prodavaonice. Dvije su u Selcima, jedna u Novom Selu. Svoju misiju je, pored zadovoljenja potreba žitelja Selca za nabavku roba (u čemu je posebnu ulogu imala u Domovinskom ratu), definirala u preradi maslina, proizvodnji i otkupu ekstra djevičanskog maslinovog ulja. Od izgradnje nove zgrade uljare 1998. godine sustavno rade na edukaciji maslinara u svrhu postizanja većih i redovitijih uroda, te posebno u povećanju kvalitete proizvedenog maslinovog ulja. Do danas su tri puta maslinova ulja proizvedena u ovoj uljari ovjenčana titulom šampiona na manifestacijama „Noćnjak“ i „Maslina“, a uz to su osvojila i mnoštvo medalja za ekstra kvalitetu. Kao posljedica tih rezultata i potražnje za njihovim maslinovim uljem ostvaruju značajne rezultate u otkupu i prodaji istog, kojeg su njihovi partneri prepoznali kao iznimno kvalitetno. Godišnji otkup, isključivo ekstra djevičanskog maslinovog ulja, dosegao je količine od 40-tak tisuća kilograma s tendencijom rasta. Plan ove Zadruga je postati vodeći otkuplivač ekstra djevičanskog maslinovog ulja na otoku Braču i sustavno poboljšati kvalitetu što je temelj zadrugne proizvodnje čija će izvrsnost biti prepoznatljiva na tržištu. Kako bi ostvarili zacrtane ciljeve, također provode sustavnu edukaciju zadrugara i kooperanata, sustavno usavršavaju proizvodni proces, brinu o zadrugarima i njihovim potrebama, rade na afirmaciji otoka Brača kao područja izvrsnosti maslinovog ulja, te njeguju dobre poslovne odnose sa strateškim partnerima PZ Brachia (osnovana 2006.), Uje d.o.o i PZ Marina.

Premda bračka ulja već godinama dobivaju prestižne nagrade na natjecanjima, izostaje njihov kvalitetan plasman na tržištu. Stoga je, osim klasičnog pakiranja od 0,25, 0,5 i 0,75 litara, Brachia odlučila ulje plasirati i u ekskluzivnom, ručno izrađenom keramičkom pakiranju maslinovoga ulja Brachia. Keramička ambalaža je u obliku ploda masline, s grlom u obliku grančice i glazirana je bijelom glazurom. Na grlo je pričvršćena privjesnica dizajnirana poput listića masline. Kako bi se dodatno naglasile prirodne, zdrave i ekološke karakteristike proizvoda, privjesnica je otisnuta na mat nepremazanom papiru. Ulje koje plasira ova Zadruga dobiveno je od autohtone sorte Oblica iz probranih otočkih maslinika koji prkose zimskoj buri i nesnosnim ljetnim vrućinama, a njegov se okus može isprobati i u novootvorenoj kušaoni smještenoj u samom središtu Selca. Razlog velikog interesa za uzgojem ove kulture je u tome, da ovo „tekuće zlato“ povoljno djeluje na zdravlje ljudi jer zbog svog uravnoteženog kemijskog sastava štiti organizam. Cijelokupno bogatstvo maslinova ulja u raznim prirodnim tvarima sačuvano je isključivo zbog toga što se maslinovo ulje pri proizvodnji ne podvrgava toplinskoj obradi toplom i vrućom vodom, koja bi razgradila ili čak modificirala prisutne tvari, a koje bi mogle čak postati opasne po zdravlje ljudi. Bitno je također spomenuti da u odnosu na druga jestiva ulja, maslinovo znatno probavljivije, usporava starenje stanica organizma, sprečava stvaranje žučnih kamenaca, stimulira razvoj moždanih stanica, djeluje preventivno kod ateroskleroze, te bolesti srca i krvnih žila, te je najotpornije je od svih ulja na toplinske postupke, pečenje i prženje.

Prema Pravilniku o zemljopisnim područjima uzgoja vinove loze, Republika Hrvatska dijeli se na tri vinogradarske regije:

1. Istočna kontinentalna Hrvatska
2. Zapadna kontinentalna Hrvatska
3. Primorska Hrvatska

Vinogradarska regija Primorska Hrvatska dijeli se na nekoliko podregija, među kojima je i Srednja i Južna Dalmacija unutar koje se nalazi vinogorje Brač (otok Brač). Prema podjeli vinorodnih zona proizvodnje, područje otoka Brača nalazi se u zoni CIII. Pravilnikom o nacionalnoj listi priznatih kultivara vinove loze, donešenog od strane Ministarstva poljoprivrede, za područje Podregije Srednje i Južne Dalmacije preporučava se uzgoj sljedećih kultivara: Alicante Bouschet, Babica, Babić, Bogdanuša, Bratkovina, Bratkovina crvena, Cabernet franc, Cabernet sauvignon, Cetinka, Chardonnay, Crljenak viški, Debit, Dobričić, Drnekuša, Glavinuša, Graševina, Grk, Kadarun, Kurtelaška bijela, Ljutac, Malvasija dubrovačka bijela, Maraština, Merlot, Mladenka, Mourverdre, Muškat crveni, Muškat ruža crni, Muškat žuti, Ninčuša, Plavac mali crni, Plavac mali sivi, Plavina, Pošip bijeli, Pošip crni, Prč, Rkaciteli, Syrah, Tempranillo, Trebbiano Toscano, Trbljan, Tribidrag, Viognier bijeli, Vlaška, Vranac, Vugava, Zlatica, Žilavka.

Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u 2014. godinu, u općini Selca evidentirala je prijavljenih 6 proizvođača mošta, odnosno vina. Ukupna prijavljena proizvodnja grožđa i vina u 2014. godini iznosila je 17,8 hl od čega je sve bilo crno vino, a proizvodnja bijelih vina nije prijavljena. Prijavljena proizvodnja grožđa iznosila je 2,9 tona. Lokalni proizvođači uglavnom prodaju vino na vlastitom gospodarstvu, jer su njihove količine proizvedenog vina male i kao takve nedosatne za tržište.

Ekološka poljoprivreda i pčelarstvo

Na ovom području, kao i u ostatku Hrvatske, najzastupljenija je konvencionalna poljoprivreda koju odlikuje korištenje mineralnih gnojiva, agrokemikalija, te upotreba tretiranog sjemena. Nepostojanje većih okolišnih onečišćivača (tvornica, rafinerija i drugih industrijskih pogona) predstavlja izvrstan preduvjet razvoja ekološki prihvatljive i održive poljoprivrede temeljene na konceptu uzgoja organskih proizvoda, što ova Općina ima. Veliki broj neobrađenih poljoprivrednih površina u Općini kao i onih na kojima je pristutan ekstenzivan način poljoprivredne proizvodnje mogao bi se preusmjeriti na ekološku proizvodnju, koja bi zbog ostvarene dodane vrijednosti mogla povećati konkurentnost OPG-a. Razlika u pristupu u konvencionalnoj i ekološkoj poljoprivredi nalazi se u ekonomskom i tehnološkom principu. Konvencionalna poljoprivreda se fokusira na postizanje maksimalnih prinosa specifičnih kultura, a bazira se na prilično jednostavnom promišljanju: prinosi se povećavaju unošenjem tvari i uklanjanjem rizika – „štetnika“. Ovakva praksa nije opravdana jer se uništavaju proizvodne površine, ugrožava bioraznolikost, podržava štetna industrija, potiču klimatske promjene i slično. Ekološka poljoprivreda ima kompleksniji pristup koji pored same proizvodnje predstavlja i očuvanje prirodnih resursa. Pristup ekološke poljoprivrede razbija linearni proces i pretvara ga u kružni tok tvari i energije. Poljoprivrednik s tla iznosi određene proizvode, međutim kružni tok se zatvara uz pomoć kompostiranja, zelene gnojide odnosno gnojiva proizvedenog na samom gospodarstvu. Ekološka proizvodnja poseban je sustav održivoga gospodarenja u poljoprivredi i šumarstvu koji obuhvaća uzgoj bilja i životinja, proizvodnju hrane, sirovina i prirodnih vlakana te preradu primarnih proizvoda, a uključuje sve ekološki, gospodarski i društveno opravdane proizvodno-tehnološke metode, zahvate i sustave, najpovoljnije koristeći plodnost tla i raspoložive vode, prirodna svojstva biljaka, životinja i krajobraza, povećanje prinosa i otpornosti biljaka pomoću prirodnih sila i zakona,

uz propisanu uporabu gnojiva, sredstava za zaštitu bilja i životinja, sukladno s međunarodno usvojenim normama i načelima. Ekološka proizvodnja, odnosno poljoprivreda je dugoročno etički, socijalno, zdravstveno i ekonomski prihvatljivija od konvencionalne proizvodnje.

Prema popisu subjekata u ekološkoj proizvodnji koji imaju certifikat, odnosno potvrđnicu objavljenog 2014. godine od strane Ministarstva poljoprivrede, u općini Selca registrirana su 2 proizvođača ekološke hrane. Inače, certifikatom se registriranoj djelatnosti potvrđuje da su proizvodi proizvedeni sukladno zakonima i pravilnicima o ekološkoj proizvodnji, a njegovim dobivanjem, proizvođač ima pravo na korištenje znaka „ekoproizvod“. Zadnji korak je podnošenje zahtjeva za izdavanje Rješenja o pravu korištenja znaka Ministarstvu poljoprivrede. Zahtjev za eko markicu se svake godine mora ponovo tražiti za svaki pojedini proizvod. Ekološka poljoprivreda je u potpunosti integrirana u politiku ruralnog razvoja i ima strateško dugoročno značenje za održivi razvitak hrvatskog ruralnog prostora i poljoprivrede, kao što je i navedeno u Akcijskom planu razvoja ekološke poljoprivrede u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2011.-2016. godine. Prema podacima Hrvatskog pčelarskog saveza, na području Općine Selca, treutačno je aktivno 10 pčelara koji su ujedno članovi Pčelarske Udruge „Kaduja“ čije je sjedište u Donjem Humcu. Na teritoriju koji pokriva ova udruga nalazi se centar pčelinje paše *Salvia officinalis* L. Poznata u narodu kao ljekovita kadulja.

Stočarstvo i ribarstvo

Prema podacima Hrvatske poljoprivredne agencije, u 2014. godini na području Općine, najviše je registriranih grla ovaca, njih 1.417 koje se uglavnom uzgajaju za prodaju mesa, dok se jako malo ljudi se bavi proizvodnjom sireva. U Osridkama je zabilježen najveći broj ovaca, a iza toga u Novom Selu. Problem zbrinjavanja vune je također prisutan kao i u ostatku Hrvatske. Što se tiče ribarstva, ono je na području Sumartina prisutno još odavnina kada je bilo korišteno za vlastitu upotrebu ali i za značajan plasman, poglavito plave ribe na tržište što se održalo i danas.

2.5.2.2. Turizam

Organizirana turistička djelatnost u općini Selca svoj početak bilježi u vrijeme nakon I. svjetskog rata. Po završetku drugog svjetskog rata hotel Galeb u Povljima je jedini turističko-gostiteljski objekt ako se izuzmu odmarališta. Privatni sektor je polako povećavao broj ležajeva, te mijenjao ponudu od početnih soba do današnjih modernih apartmana. Sve do kraja 80-tih gotovo da i nije postojala ponuda kao što su pansioni i mali (obiteljski) hoteli. Do jačeg razvoja razvoja privatnog ugostiteljstva dolazi tek krajem 20 stoljeća.

Struktura gostiju se znatno promijenila u drugoj polovici 90-tih u odnosu na kraj 80-tih. Uz pad udjela stranih gostiju, došlo je i do drastičnog pada udjela gostiju iz Njemačke (koji su ranije bili dominantni) i Velike Britanije. Pozitivnim se može ocijeniti trend razvoja diverzificiranih kapaciteta smještaja u Povljima, Sumartinu i na Puntinku - obiteljskih pansiona, restorana, izgradnja kvalitetnih turističkih apartmana. Također, evidentno je podizanje kvalitete smještajnih kapaciteta u privatnim kućama, gdje se mogu identificirati dosta brojni kandidati za prelazak u kategoriju poslovnih subjekata (tj. vezivanja egzistencije

primarno uz pružanje turističko-ugostiteljskih usluga u vlastitim objektima). Ipak ponuda je još uvijek presiromašna i ima veliki razvojni potencijal.

Turistički promet Općine Selca je u 2012. godine bilježio 7.852 dolaska i oko 79.849 noćenja. Smještajni kapacitet je 1.500 postelja. U strukturi ostvarenih rezultata 2012.g. strani gosti sudjeluju sa cca. 94%. Broj turista i broj noćenja se kroz razdoblje od 2012.g.-2015.g. se postepeno povećava. Povećanje se naročito osjeća u podizanju novih kapaciteta i pored činjenice da su s tog gledišta prostorni kapaciteti veoma ograničeni.

Tablica 16 Dolasci i noćenja za razdoblje od 01.01 21.09.2015.godine

Opis	Dolasci 2014	Dolasci 2015	Noćenja 2014	Noćenja 2015
Ukupno domaći	287	391	2.725	3.226
Ukupno strani	8.352	8.495	72.435	74.586
SVEUKUPNO	8.639	8.886	75.160	77.812

Izvor: AKTIVA BRAČ prema DZS, Statistička izvješća 2014.: Turizam u 2013.

Najveći broj gostiju u općini Selca bilježe posjetitelji iz Češke (u 2014. g. 2.447, u 2015.g. 2.126), zatim posjetitelji iz Poljske (1.208 u 2014., 1.097 u 2015.). Iza Poljaka su Nijemci kao najčešći posjetitelji koji dolaze u općinu Selca (u 2015. g. 882 i 962 u 2014.g.), i iza Nijemaca su Slovaci u 2014. sa 815 gostiju, a u 2015. g. 705.

Tablica 17 Podaci o turističkom prometu u općini Selca u razdoblju od 01.01. - 21.09.2015.

Godine	Dolasci	Noćenja
2014.	8.760	76.230
2015.	8.886	77.812

Izvor: AKTIVA BRAČ prema DZS, Statistička izvješća 2014.: Turizam u 2013.

U tablici br. 16 se može vidjeti da komercijalni turistički promet u 2015.g. bilježi 3% porasta u dolascima i noćenjima u odnosu na isto razdoblje lani.

Tablica 18 Udio domaćih gostiju i stranih turista u ukupnom broju dolaska i noćenja

Godine	Domaći turisti	Strani turisti
2014.g.	3,72%	96,20%
2015.g.	4,15%	95,85%

Izvor: AKTIVABRAČ prema DZS, Statistička izvješća 2014.: Turizam u 2013.

Dolasci prema zemlji porijekla turista:

Struktura gostiju u 2014.:

1. Česi (27%), 2. Nijemci (12%), 3. Poljaci (12%), 4. Slovaci (9%), 5. Slovenci (6%), Austrijanci (5%), a slijede ih Hrvati (3,72%) i gosti iz Velike Britanije (3%), iz BiH, Mađarske i Italije (po 2%)

Na koji način doputuju gosti u općinu Selca

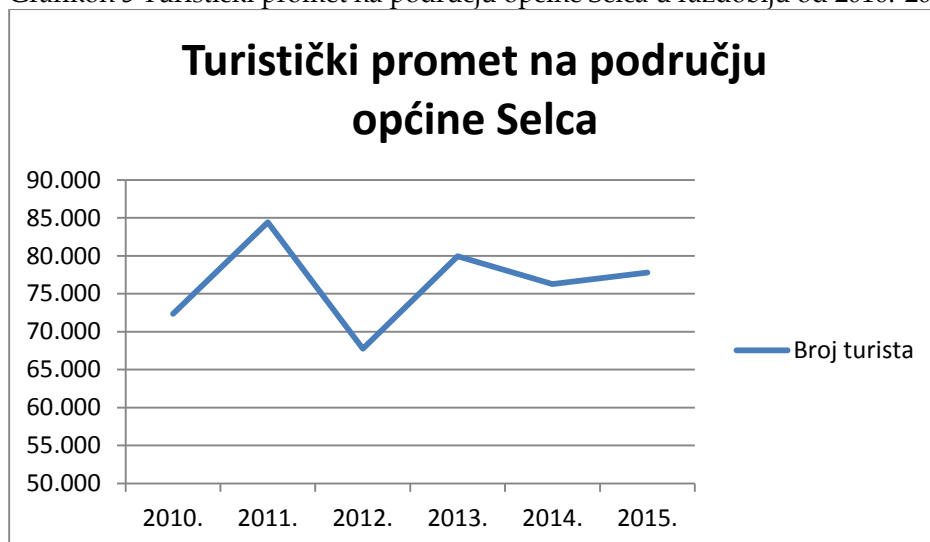
TZO Selca je tipična auto-destinacija za individualne goste, agencijskih (grupnih) gostiju nema. Većinom dolaze izravno s autom, a neki dolaze s avionom (najviše u Splitu) gdje iznajme auto ali i preko aerodroma Brač.

Tablica 19 Promet turista (broj noćenja) u općini Selca za razdoblje od 2004.g-2015.g.

Mjesto	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Selca	72.370	84.434	67.752	74.531	76.293	77.812
Povlja	-	-	-	-	-	-
Sumartin	-	-	-	54.07	-	-
UK	72.370	84.434	67.752	79.938	76.293	77.812

Izvor: AKTIVA BRAČ prema www.dzs.hr., Statistička izvješća: Promet turista u naselja primorskih gradova i općina od 2004.g. do 2015.g., i TZO Selca

Grafikon 5 Turistički promet na području općine Selca u razdoblju od 2010.-2015.

Izvor: AKTIVA BRAČ prema www.dzs.hr., Statistička izvješća: Promet turista u naselja primorskih gradova i općina od 2004.g. do 2015.g., i TZO Selca

Iz gornje tablice vidljivo je da je turistički promet varirao iz godine u godinu. Najveći broj dolazaka ostvaren je tijekom 2011. godine. Najmanji turistički promet unutar promatranog razdoblja bio je tijekom 2012. godine, kada se broj dolazaka smanjio za 24% u odnosu na prethodnu 2011. godinu, nakon toga je rastao u 2013., te određena stagnacija u 2014. i 2015. godini.

Evidentno je da prostor za napredak postoji i potencijal, posebno kada se zna da turizam bilježi konstantan rast u RH.

2.6. Prostorno planiranje i infrastruktura

2.6.1. Prostorno planiranje

Prostorni plan proizlazi iz potreba i obveza da se upravlja prostorom i promjenama u procesu mijenjanja društva općine Selca, posebno promjena statusa vlasništva i novih tržišnih promjena. Uspješno i odgovorno planiranje prostornim uređenjem svakako doprinosi napretku cijelog društva.

Za vrijeme izrade ovog dokumenta Općina Selca upravo (2015.) usvaja III. Izmjene i dopune PPU-a kao i UPU gospodarske zone Konopice.

2.6.2. Prometna infrastruktura

2.6.2.1. Cestovni promet

Cestovna mreža razvrstana je prema funkcionalnom značaju i očekivanom prometnom opterećenju na sljedeće kategorije:

- državna cesta Supetar-Nerežišća-Sumartin (D113) u dužini od 39,76 km
- vodoopskrbni sustav Omiš-Brač-Hvar-Vis-Šolta.
- vojni kompleks od interesa obrane-zona posebne namjene OUP POVLJA

U granicama Općine Selca nalaze se sljedeće građevine od važnosti za Županiju:

- županijska cesta br. ŽC 6194 Povlja-Selca (koja se veže na DC 113) u dužini od 5,40 km,
- brodogradilište Sumartin,
- vodoopskrbni sustav Omiš-Brač-Hvar-Šolta-Vis (istočni ogranak),
- sportsko-rekreacijska luka Povlja.

2.6.2.2. Brodski promet

Unutarnji plovni put povezuje luku Povlja i Sumartin s ostalim morskim lukama županijskog i lokalnog značaja a lokalne pomorske pruge povezuju obalna područja i naselja grada Omiša te ostala susjedna područja (luke Brača, Splita, Omiša, Dugog Rata, Makarske i dr.). Lokalne pomorske pruge mogu se organizirati kao stalne pruge u funkciji javnog prijevoza i povremene (sezonske) pruge za turiste i izletnike.

Tablica 20 Promet brodova, putnika i robe u lučkoj upravi Sumartin (2014.g.)

Lučka kapetanija	Prispjeli brodovi		Promet putnika				Promet robe, t		
	Broj	GT, tis.	ukupno	ukrcani	iskrcani	Tranzit	Ukupno	Utovareno	istovareno
Sumartin	1.327	555	102.693	52.324	50.369	-	3.909	2.700	1.209

Izvor: AKTIVA BRAČ prema <http://www.dzs.hr/>

2.6.2.3. Zračni promet

Zračni promet na Braču omogućuje turističkom gospodarstvu proširenje područja odakle gosti dolaze, jer oni koji su do sada dolazili ili su bili takozvani automobilski gosti ili su bili gosti koje se transferiralo preko splitske i zadarske zračne luke. U suradnji s europskim agencijama koje iskazuju interes za prodaju kapaciteta na Braču i zračnim prijevoznicima postignut je dogovor o uspostavljanju dodatne četiri linije za sezonu.

Zračna luka Brač registrirana je za javni promet, domaći i međunarodni, ali u nekim aspektima nije zadovoljavajuća: broj staza za vožnju, sustav voznih staza je nezadovoljavajući s tehničke strane za slijetanje i uzlijetanje većih aviona, dok je pristup prometnicama zadovoljavajući.

Broj ukupnih operacija zrakoplova koji iznosi 1.362, od toga je 256 bilo komercijalnih operacija zrakoplova, i 128 uzlijetanja. Ukupan promet putnika broji ukupno 10.000.

Od ukupnog prometa putnika na unutarnji promet otpada 2.000 redovitih, a 8.000 na izvanredne međunarodne promete

Tablica 21 Rad zračnih luka na Braču u 2014.g.

Broj ukupnih operacija zrakoplova	1362
Broj komercijalnih operacija zrakoplova	256
Uzlijetanja	128
Promet putnika ukupno, tis.	10
U unutarnjem prometu, tis.	2
Redoviti, tis.	2
Izvanredni, tis.	0
U međunarodnom prometu, tis.	8
Redoviti, tis.	-
Izvanredni	8
Putnici u direktnom tranzitu, tis.	0
Promet tereta ukupno, tis.	-
U unutarnjem prometu, tis.	-
U međunarodnom prometu, tis.	-

Izvor: AKTIVA BRAČ prema <http://www.dzs.hr/>

2.6.2.4. Javni promet

Javni cestovni promet povezuje Selca (autobusnim) linijama Supetar – Postira – Pučišća – Selca – Sumartin - Povlja i koje održava prijevoznik Autotrans. Broj linija je ljeti u porastu, a zimi je broj linija smanjen. Autotrans je izašao u susret umirovljenicima, učenicima i studentima, koji ne plaćaju karte ili je plaćaju po povoljnijim tarifama. Veliki problem je zimi jer djeca iz Makarske koja odlaze u Pučišća u Kamenoklesarsku školu nemaju mogućnost da s autobusom dođu u kasnim satima, stoga često stopiraju ili čak idu pješke. Taxi prijevoznici u Selcima, a ima ih 2, obavljaju prijevoz po cijelom Braču.

Cestovni promet na otoku Braču čini razvijena mreža prometnica kojima se odvija promet među mjestima:

- Državne ceste : Supetar-Nerežišća-Sumartin (DC113), udaljenost od trajektne luke je 39,4 km.
- Županijske ceste : Povlja-Selca (D113) : 5,8 km
- Lokalne ceste : LC Ostrike-Selca (D113) :6,1 km, Nadselo (D113): 0,9 km

Benzinska stanica u Sumartinu podupire cestovnu, a dijelom i pomorsku infrastrukturu.

2.6.3. Vodoopskrba i odvodnja

Na području općine postoji jedno poduzeće koje upravlja vodoopskrbnim sustavima, odnosno Vodovod Brač d.o.o. za vodoopskrbu i odvodnju otpadnih voda koje provodi uslugu vodoopskrbe u Gradu Supetru i svim Općinama na području otoka Brača. Isto društvo provodi uslugu odvodnje otpadnih voda na području Općina: Bol, Pučišća, Postira, Selca i

Sutivan, te samog Grada Supetra. Vodovod Brač d.o.o. je u vlasništvu 8 jedinica lokalne samouprave, sa sjedištem u Supetru.

Otok Brač je siromašan vodom, pa je vodoopskrbni sustav otoka i Grada riješen unutar regionalnog sustava Omiš – Brač – Hvar – Šolta, koji dobiva vodu iz uređaja za pročišćavanje Zagrad. Voda iz uređaja Zagrad u središnji vodospremnik VS Brač dolazi gravitacijskim putem podmorskim cjevovodom profila: jedan DN 170mm, 2 cjevovoda DN 202mm i jedan cjevovod DN 400mm. Njihove dužine su 8.000m.

U periodu vršne potrošnje ljeti gravitacijski dotok nije dostatan, te se stavlja u pogon procrpnica „Trstena“ koja je smještena na Braču na mjestu izlaza podmorskih cjevovoda iz mora. Gravitacijski kapacitet podmorskih cjevovoda je 280 l/s, radom procrpnice kapacitet se povećava na 380 l/s. Voda se dalje dovodi kopnenom dionicom DNv 508mm L=880m do centralne vodospreme VS Brač koja se nalazi na koti 146,24 m.n.m. i čija je zapremina 2x2000m³.

Iz vodospreme Brač voda se distribuira u tri pravca:

- prema istoku ISTOČNI MAGISTRALNI OGRANAK DN 250-150mm duljine oko 28.000m (koji opskrbljuje istočna naselja otoka Brača)
- prema zapadu ZAPADNI MAGISTRALNI OGRANAK DN 400-150mm duljine oko 23.000m (koji opskrbljuje zapadna naselja otoka Brača i otok Šoltu),
- prema jugu JUŽNI MAGISTRALNI OGRANAK DN 450-400mm duljine oko 13.500m (koji opskrbljuje južni dio otoka Brača i otok Hvar).

Opskrba područja se osigurava gravitacijski iz vodosprema koje su smještene uz magistralne ogranke, te putem nekoliko crpnih stanica kojima se voda dovodi do vodosprema područja koja su smještena na višim kotama. Prema otoku Hvaru je položen podmorski cjevovod DN 202mm i Du 364 mm, te prema Šolti također podmorski cjevovod DN 202mm.

Postojeće vodospreme sustava na području općine su vodosprema Selca (volumena 2x250m³ i kota dna 167,71 m.n.m), vodosprema Sumartin (volumena 600m³ i kota dna 70,03 m.n.m.), vodosprema Novo Selo (volumena 100m³ i kota dna 130,46 m.n.m), te Puntinak (volumena 2x125 i kota dna 65,14 m.n.m). Iz središnjeg vodospremnika Brač (kapaciteta 2*2000 m³) gravitacijskim cjevovodom promjera 400 mm se pune vodospremnici općine Selca koji su smješteni uz magistralne ogranke. Opskrba se osigurava dovodnim gravitacijskim cjevovodima.

Primarni izvori pitke vode za otok Brač je rijeka Cetina. Riječni sliv kojem pripada rijeka Cetina je sliv rijeke Cetine, a prihvatno vodno tijelo je Zagrad smješteno u Omišu. Područje je krševito. Centralno kloriranje vode se vrši na uređaju za pročišćavanje “Zagrad” – Omiš, a kojim upravlja “Vodovod Omiš”. Ukoliko je količina slobodnog klora u mjesnoj mreži manja od dozvoljenih propisanih količina (0,20 mg/lit), vrši se dokloriranje vode u mjesnoj vodospremi. Nema prekida /ograničenja u opskrbi bilo kojeg područja u bilo kojem dijelu godine. U periodu špice potrošnje kada je Qsr.dnevno otoka veće od gravitacijskog kapaciteta

uključuje se u rad procrpnica „Trstena“. Kapacitet procrpnice je 380 l/sek, a što predstavlja ukupni raspoloživi kapacitet triju otoka (Brač, Hvar, Šolta) na uređaju.

Ukupan broj vodovodnih mjerila koncem 2014. godine za općinu Selca iznosio je 1552, od čega je 1303 mjerila u domaćinstvima, 116 poloprivrednih, 133 za pravne osobe. Od ukupnog broja vodoopskrbnih korisnika, 271 ih je spojeno na sustav odvodnje otpadnih voda.

Potrošnja vode za razdoblje od 01/2014 do 12/2014 za općinu Selca iznosi 114.364,00 m³ (domaćinstva); 2.896,0 m³ (pooprivreda) i 25.185,0 m³ (Poduzeća) tj. ukupno 142.445,0 m³.

Temeljem podataka iz Vodoopskrbnog plana Splitsko-dalmatinske županije gubici vode po pojedinim vodovodima na području Županije iznose od 30-80%. Vodovod Brač d.o.o je vodovod s najmanjim gubicima na području Županije(20%).

Postotak stanovništva na području općine Selca koji je priključen na sustav javne odvodnje u odnosu na broj vodovodnih priključaka je 18,0%.

Karakteristike sustava odvodnje :

Tablica 22 Karakteristike sustava odvodnje

R. B.	SUSTAV ODVODNJE OTPADNIH VODA	KOLIČINA ODVODNJE OTPADNIH VODA - 2011. GOD.		DUŽINA GLAVNOG KOLEKTORA U FUNKCIJI	UKUPNA DUŽINA KOLEKTORA U FUNKCIJI		BROJ PRIKLJUČAKA NA SUSTAV ODVODNJE - 1. RUJNA 2012. GOD.		BR. C.S. U FUNKCIJI	URED. ZA PROČIŠĆAVANJE
		m ³	%		m	%	kom	%		
1.	POVLJA	4137	0,51	1860	3100	4,79	103	1,84	2	1
2.	SUMARTIN	4344	0,54	2650	4000	6,18	58	1,04	2	1

Izvor: AKTIVA BRAC, prema: Vodovod Brač d.o.o.

Odvodnja otpadnih voda, planira se riješiti izgradnjom niza gravitacijskih kolektora u već formiranim prometnim površinama, putem kojih će se otpadne vode sakupljati i transportirati do postojećih crpnih stanica. Planiranim projektima navedenim u prilogu, omogućava se priključenje planiranih turističkih zona (na sustav javne odvodnje naselja). Putem gravitacijskih kolektora i tlačnih cjevovoda prikupljene otpadne vode se transportiraju na sve do spoja na sustav javne odvodnje, gdje će se izvršiti pročišćavanje istih te kasnije ispuštanje u podmorje putem podmorskog ispusta.

Glavnina odvodnje naselja je riješena sistemom septičkih ili crnih jama, odnosno direktnim ispuštanjem putem ispusta u obalno more, te na taj način značajno ugrožava kvalitetu mora i podzemnih voda.

U smislu stanje sustava oborinske odvodnje na području općine ne postoji konačan sustav odvodnje oborinskih voda nego samo parcijalno izgrađeni manji sustavi koji se vežu na postojeće oborinske kanale.

2.6.4. Zaštita okoliša - Upravljanje i odlaganje otpada

Općina Selca aktivno radi po pitanju okoliša i ima odličnu suradnju sa Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Opća načela EU nalažu da se otpad zbrinjava na način da se isti smanjuje ili reciklira te da se na koncu odlaže na za to prihvatljiv način bez štetnih učinaka na okoliš. Jedan od ciljeva politike gospodarenja otpadom EU je da se većina otpada ili ponovno uvodi u ekonomski ciklus, napose recikliranjem, ili se vraća u okoliš na koristan (npr. kompostiranje) ili neškodljiv način. Gospodarenje otpadom određeno je kao nacionalni prioritet i teži ka bezdeponijskom konceptu pa je stoga osnovna stvar težiti i ka širenju reciklažnih procesa kako na nacionalnoj tako i na lokalnoj razini. Da bi se sve ovo postiglo neophodno je težiti ka stalnom obrazovanju svih ciljnih skupina, a napose mladih. Projekt Zeleni Brač na kojem je sudjelovala i Općina Selca obuhvaća nacionalni prioritet, a ogleda se u povećanju udjela u kontroliranom skupljanju i zbrinjavanju otpada kroz informiranje i educiranje stanovništva o benefitima ovakvog pristupa za cijelu društvenu zajednicu. Opći cilj ovog projekta je senzibilirati stanovništvo prema procesu odvajanja otpada te educirati isto prema utvrđenim smjernicama odluke o gospodarenju otpadom. Edukacije su se vršile u vrtiću i osnovnoj školi "Selca" te područnoj školi u Sumartinu, a stanovništvo se informiralo putem biltena koji su podijeljeni na kućne adrese na području cijele općine. Projekt Zeleni Brač je financiran od strane Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Osim informiranja o odvajanju otpada, vršile su se i radionice. S vrtićem je poduzeće „Aktiva Brač“ provodila edukativno - zabavne radionice gdje su od boca, kartona, čepova radili memory igrice, tabure, vaze, a sa osnovnom školom su uređivali vrt, okoliš, te zasadili autohtono bilje (zasadilo se 390 sadnica). Paralelno sa edukacijom općina je nabavila kante za odvojeno prikupljanje otpada, koja su postavljena na području općina - Zeleni otoci. Važno je napomenuti da općina radi na gospodarenju otpada. Za zbrinjavanje otpada na području općine Selca je zadužena firma Michieli-Tomić d.o.o. Za sada postoji samo komunalni otpad koji se prikuplja i odvozi u za to određena odlagališta te je jasna potreba za početkom razvrstavanja otpada i stavljanja Centra u funkciju.

Općina Selca svoj otpad odlaže na službena odlagališta "Košer". Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije predviđena je prenamjena u pretovarnu stanicu. Nalazi se oko 4,5 km JI od naselja Gornji Humac. Odlagalište je na državnu cestu D113, na dionici Gornji Humac-Selca spojeno asfaltirano pristupnom cestom u duljini od 4,0 km, te je od 1998.g. u funkciji. Prostire se na površini od 1.01 hektar i na odlagalištu osim općine Selca, svoj komunalni otpad deponiraju i općine Bol, Postira, Pučišća, Sutivan, Milna i Nerežišća.

Tablica 23 Odlagalište Košer 2011.g.

Općina	Broj stanovnika	Turisti prosječno godišnje	Ukupno svi	Broj noćenja po turistu	Ukupno otpad (t/god.)	Otpad po stanovniku	Otpad po turistu (t/god.)
Selca	1.804	231	2.035	84.434	722	640	82

Izvor: AKTIVA BRAČ prema Izvješće o provedbi plana gospodarenja otpadom u SD županiji od 2007. do 2015

Tablica 24 Pregled prijavljenih podataka u 2010. i 2011. u Općini Selca

Općina	Ključni broj otpada	Ukupno sakupljeno (t) u 2010.	Ukupno sakupljeno (t) u 2011.
Selca	20 03 01	706	721,94
	20 03 07	290	266,84

Izvor: AKTIVA BRAČ prema Izvješće o provedbi plana gospodarenja otpadom u Splitsko - dalmatinskoj županiji za razdoblje od 2007. do 2015

Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno povijesnih cjelina

Općina Selca planom ima utvrđene mjere zaštite prostora, odnosno krajobraznih, prirodnih vrijednosti i kulturnih povijesnih cjelina. Na području Općine Selca, u smislu Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“ br. 7005) zaštićenim prirodnim vrijednostima u okviru zaštićenih područja, u kategoriji spomenik prirode – rijetki primjerak drveća proglašeni su 1954. godine:

- Divlja kruška na k.č. br. 3076/8 , upisana u Upisnik 1961. godine pod reg. Br. 20 i
- Zelenika na k.č. br. 3057 , upisana u Upisnik 1961. godine pod reg. Br. 22, u k.o. Selca

Za budući razvitak prostora Općine stručno su prihvaćeni i uključeni prirodni i kultivirani krajolici. Zaštita prirodnih vrijednosti podrazumijeva sljedeće:

- očuvanje i zaštitu prirodnoga krajolika, kao temeljne vrijednosti prostora;
- zadržavanje povijesnih trasa poljskih putova (starih cesta, pješačkih staza i sl.);
- zaštitu šumskih i poljoprivrednih površina.

Ciljevi očuvanja područja ekološke mreže i smjernice zaštite obuhvaćaju sljedeća područja:

1) *Crni Rat-o.Brač* :

Naziv staništa: *Velike plitke uvale*: Očuvanje divljih svojti ; zaštititi područje temeljem Zakona o zaštiti prirode, sprječavati nasipanje i betonizaciju obale, ograničiti sidrenje, regulirati akvakulturu, regulirati ribolov povlačnim ribolovnim ribolovnim alatima, očuvanje divljih svojti

Grebeni: očuvati povoljnu građu i strukturu morskog dna, obale, priobalnih područja i riječnih ušća, očuvati biološke vrste značajne za značajne za stanišni tip, ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski

2) *Jama kod Povolja* :

Naziv staništa: *Morske špilje*: Očuvanje divljih svinja; pažljivo provoditi turističko rekreativne aktivnosti, očuvati povoljne stanišne uvjeta.

3) *Zvirje špilja* :

Naziv staništa: *Morske špilje*: Očuvanje divlje svinje; pažljivo provoditi turističko rekreativne aktivnosti, očuvati povoljne stanišne uvjete

4) *Brač-Sumartin, Selca*:

Naziv staništa : *Mješovita šuma alepskog bora i crnike* :Očuvanje divlje svojte; gospodarenje šumama provoditi sukladno načelima certifikacije šuma, osigurati produljenje sječive zrelosti zavičajnih vrsta drveća s obzirom na fiziološki vijek pojedine vrste i zdravstveno stanje šumske zajednice, očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip; ne unositi strane (alohtone) vrste i genetske modificirane organizme, osigurati prikladnu brigu za očuvanje ugroženih i rijetkih divljih svojti te sustavno praćenje njihova stanja (monitoring), pošumljavanje, gdje to dopuštaju uvjeti staništa,

obavljati autohtonim vrstama drveća u sastavu koji odražava prirodni sustav, koristeći prirodi bliske metode: pošumljavanje nešumskih površina obavljati samo gdje je opravdano uz uvjet da se ne ugrožavaju ugroženi i rijetki

5) Jama u Podstražišću:

Naziv staništa: *Morske špilje*: Očuvanje divlje svojte; pažljivo provoditi turističko rekreativne aktivnosti, očuvati povoljne stanišne uvjete.

6) Jama kod Svetog Roka:

Naziv staništa: *Morske špilje*: Očuvanje divlje svojte; pažljivo provoditi turističko rekreativne aktivnosti, očuvati povoljne stanišne uvjete

7) Ješkalovica jama:

Naziv staništa: *Kraške špilje i jame*: Očuvanje divlje svojte; očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip; ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme, očuvati sirovine, živi svijet speleoloških objekata, fosilne, arheološke i druge nalaze, ne miješati stanišne uvjete u speleološkim objektima, njihovom nadzemlju i neposrednoj blizini, sanirati izvore onečišćenja koji ugrožavaju nadzemne i podzemne krške vode, sanirati odlagališta otpada na slivnim područjima speleoloških objekata, očuvati povoljne uvjete (tama, vlažnost, prozračnost) i mir (bez posjeta i drugih ljudskih utjecaja) u speleološkim objektima, očuvati povoljne fizikalne i kemijske uvjete, količinu vode i vodni režim ili ih poboljšati ako su nepovoljni.

2.6.4.1. Ostali aspekti zaštite okoliša

Mjere zaštite od požara

Mjere zaštite od požara obuhvaćaju slijedeće:

- prilikom gradnje novih građevina, izbjegavati gradnju zatvorenih blokova i omogućiti pristup vatrogasnim vozilima do pojedinih građevina. Uz te građevine je obavezno osigurati površine za operativni rad vatrogasnih vozila u skladu s posebnim propisima,
- nove građevine javne namjene potrebno je maksimalno zaštititi izvedbom stabilnog sustava za dojavu i gašenje požara,
- nove trafostanice, gdje je to moguće, graditi kao izdvojene građevine,
- graditi novu hidrantsku mrežu, sukladno uređenju zemljišta i novoj gradnji.

U slučaju da će se u objektima stavljati u promet, koristiti i skladištiti zapaljive tekućine i plinovi potrebno je postupiti sukladno odredbama članka 11. Zakona o zapaljivim tekućinama i plinovima (NN br. 108/95).

2.6.5. Energetski sustavi

Unapređenje i izgradnja elektroenergetskog sustava označava ključni dio ukupnog gospodarskog i socijalnog razvoja.

Sustav elektroenergetike je na relativno zadovoljavajućoj razini (prikaz na slici koja slijedi), a opskrba električnom energijom funkcionira u stambenim zonama svih naselja.

Postojećim izmjenama i dopunama prostornog plana su se definirali potrebni zahvati u planiranim ugostiteljsko-turističkim i gospodarskim zonama.

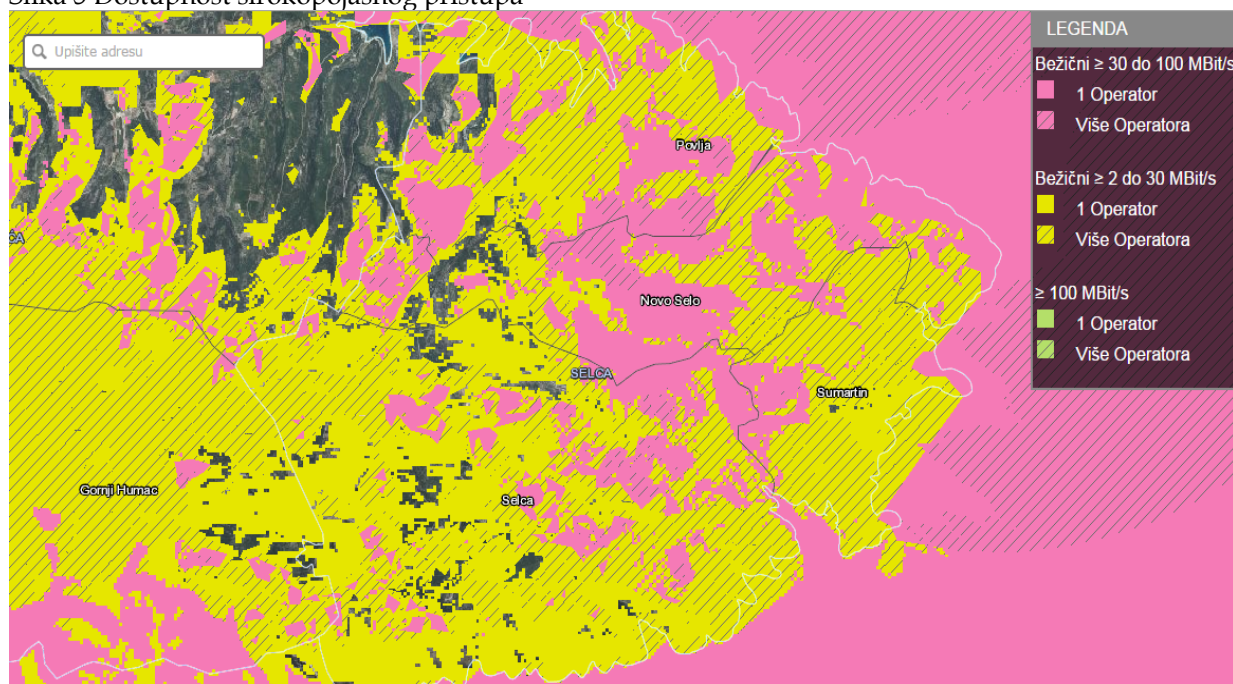
Tablica 25 Privatna kućanstva prema posjedovanju osobnog računala i korištenju interneta

	Ukupan broj privatnih kućanstva	Kućanstvo posjeduje osobno računalo (stolno ili prijenosno)			Kućanstvo se koristi internetom		
		Da	Ne	Nepoznato	da	Ne	nepoznato
Selca	702	275	420	7	260	434	8

Izvor: AKTIVA BRAC prema : <http://www.dzs.hr/>

Broj osobnog računala bilo stolnog ili prijenosnog se do 2015.g. znatno povećao, jer su podaci dostupni iz popisa stanovništva 2011. godine. Danas skoro svako kućanstvo posjeduje računalo. Također se pristup internetu također znatno povećao, a sad je u planu i sa REROM proširenje te mreže i na nedostupna mjesta.

Slika 5 Dostupnost širokopojasnog pristupa

Izvor: <http://www.hakom.hr/> (datum posjete: 18.12.2015.)

Ovakav prikaz obuhvaća područja, prikazana različitim bojama, za koja operatori imaju mogućnost pružanja širokopojasnog pristupa internetu pristupnim brzinama od 2 do 30 Mbit/s, od 30 do 100 Mbit/s i većim od 100 Mbit/s putem vlastite infrastrukture, odnosno područja na kojima pojedini operatori mogu u kratkom roku i bez značajnijih ulaganja spojiti korisnike na vlastitu pristupnu širokopojasnu infrastrukturu.

2.7. Društvena infrastruktura

2.7.1. Odgoj i školstvo

Područje brige o djeci, obrazovanju i odgoju općina Selca obavlja poslove koji osiguravaju potrebe stanovnika u tom području. Dječji vrtić „Selca“ pohađa 52 djece. Dječji vrtić „Selca“ broji 4 zaposlena djelatnika, dvije odgajateljice su na puno radno vrijeme, a treća obnaša ulogu ravnateljice dječjeg vrtića te domaćica.

Školstvo u općini Selca ima iznimno veliku tradiciju. Na žalost jedina matična osnovna škola na ovom prostoru istočnog dijela Brača nalazi se u općinskom središtu u Selcima, dok ostala naselja više nemaju ni područne škole. Izuzetak je Sumartin koji ima osnovnu školu do četvrtog razreda. Zgrada osnovne škole ima zadovoljavajući standard. Zgrada je relativno prostrana i moderna pa pruža solidne uvjete za potrebe suvremenog obrazovnog procesa.

Ove godine (2015.) u školi imaju 102 polaznika, prošle 2014.g. 106 polaznika, 2013.g. 116 polaznika, 2012.g. 124 polaznika, pa se može primijetiti da je u konstantnom padu broj upisane djece.

Srednje škole imaju mogućnosti pohađati u Supetru sljedećih smjerova (gimnazija, kuhari, automehaničari, frizeri, instalateri klima uređaja), Pučišća (kamenoklesarska) i Bol (turistička, opća gimnazija). Sve ostale strukovne i opće srednje škole imaju mogućnost pohađati u Splitu, dok fakultete odabiru na području cijele Hrvatske. Općina Selca stipendira učenike srednjih škola te studente osobitog uspjeha u školovanju, deficitna zanimanja i socijalno ugrožene.

Na području općine nema djeca sa poteškoćama u razvoju ali općina redovno financijski podržava rad udruga roditelja djece sa poteškoćama u razvoju „Brački pupoljci“.

Tablica 26 Obrazovanje na području općine Selca

Spol	Ukupno	Bez škole	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje			
					Svega	Stručni studij	Sveučilišni studij	Doktor znanosti
M	791	7	129	519	88	38	49	1
Ž	773	15	228	343	74	41	32	1
Ukupno	1.564	22	357	862	162	79	81	2

Izvor: AKTIVA BRAČ prema www.dzs.hr.

Iz tablice 26. je vidljivo da na području općine od ukupnog broja popisanih stanovnika 22 stanovnika nije završilo školu tj. 1,41%, 357 stanovnika ima samo osnovnu školu, tj. 22,82%, 862 stanovnika je završilo srednju školu, tj. 55,11 %, dok visoku školsku spremu ima 162 stanovnika, tj. 10,3 %.

Tablica 27 Nepismeni prema spolu u Općini Selca

Spol	Ukupno	Svega	
		Nepismeni	Postotak u ukupnom
M	847	2	0,2
Ž	814	6	0,7
Ukupno	1.661	8	0,5

Izvor: AKTIVA BRAČ prema www.dzs.hr.

Na temelju popisa iz 2011. na području Općine Selca ukupno je 8 nepismenih, od toga veći broj opada na žene. Nepismeni muškarci čine 0,2% , jedan je muškarac nepismen u dobi 30-34 godine, i jedan 75 godina i više, dok na nepismene žene opada 0,7%, od toga jedna je u dobi od 35-39, 65-69 i tri 75 godina i više.

2.7.2. Zdravstvo i socijalna skrb

Jedan od pokazatelja razvoja urbanog življenja je i postojanje odnosno razvijenost javne zdravstvene zaštite. U tom pogledu Selca imaju dugu tradiciju. S obzirom na broj stalnih stanovnika to je relativno zadovoljavajuće na nivou primarne zdravstvene zaštite. U općinskom središtu Selcima postoji zdravstvena stanica opće medicine, zubna zaštita i ljekarna. U Poveljima postoji ambulanta opće medicine, koja radi povremeno.

Treba međutim imati u vidu relativno veliku udaljenost mjesta u općini Selca od većih centara u kojima se može dobiti širi spektar zdravstvenih usluga (Supetar i Split), što stavlja jači naglasak na potrebe osiguranja kvalitetne zdravstvene zaštite na lokalnom nivou. S druge strane turistička djelatnost ne samo da donosi multipliciranje broja osoba kojima treba osigurati primarnu zdravstvenu zaštitu, nego i donosi širi spektar područja na kojima treba pružiti zdravstvenu zaštitu (kako u smislu lokacija kojima treba osigurati medicinske usluge, tako i u pogledu dijapazona problema koji se javljaju), a na koncu kvalitetan turizam zahtijeva i visoku razinu kvalitete zdravstvenih usluga.

U sadašnjem trenutku kapaciteti zdravstvene zaštite prostorno zadovoljavajuće riješeni, ali svakako treba računati da će se zahtjevi budućeg razvoja (naročito povezano s razvojem turizma, pa i zdravstvenog turizma) odraziti i na nove zahtjeve za organizaciju i lokaciju usluga zdravstvene zaštite. Premda je stanovništvo općine relativno mlado u usporedbi s mnogim drugim otočkim sredinama, pitanje skrbi za starije stanovništvo značajan je problem. Imajući u vidu demografsku situaciju, može se očekivati širenje potreba u području brige o starijim osobama, ne samo u smislu smještaja, nego i uvođenjem novih oblika djelovanja (pomoć u kući, patronažna služba ...). Briga o starijima nije samo obveza obitelji, već cjelokupnog društva koje mora iskoristiti sve raspoložive resurse, osobito potencijale civilnog društva, kako bi se osigurali razni programi koji starijim osobama omogućuju aktivno društveno sudjelovanje, samo ispunjenje i neovisnost.

S druge strane, nužno je razviti oblike pomoći i podrške obiteljima koje same brinu o svojim starijim i nemoćnim članovima i tako omogućuju svojim najmilijima ostanak u njihovom domu.

Trenutno na području općine Selca postoji samo jedan dom za starije i nemoćne a to je Dom Časnih sestara Milosrdnica „Selca“. Ovakav tip doma prima samo ženski spol, te ima veliki nedostatak – broj smještajnih kapaciteta. Dom se sastoji od dva kata i u njemu borave 4 časne sestre, i 8 štićenika. Potreba za staračkim domom u Selcima je neophodna jer veliki broj umirovljenika smještaj potražuje u drugim staračkom domovima na Braču, najčešće u Supetru i Bolu.

Promatrajući situaciju u općini i njezinim nedovoljnim kapacitetima za smještaj za zabrinjavanja starijih i nemoćnih u staračke domove udruga „Ruka“ došla je do ideje da osnuje udrugu koja bi imala za cilj pobrinuti se da baš ta kategorija ljudi (stariji i nemoćni) dobiju posebnu skrb odnosno da se baš njima posveti. Njihov cilj je da poboljšaju uvjete života ljudima treće dobi i skrb kroz : osiguranje ravnomjerne dostupnosti egzistencijalnih i socijalnih usluga, osiguranje prava svakog čovjeka na život u svom domu, pomoć pri očuvanju samostalnosti i preostalog psihosomatskog zdravlja štićenika, sprječavanje napuštanja

domova i pustošenja gotovo cijelih naselja, poticanje aktivnog starenja i uključivanje u socijalne aspekte života, vraćanje samopouzdanja i vjere u život starijim osobama, pokazivanje starijim i nemoćnim osobama kako nisu napušteni i kako su još vrijedni življenja.

2.7.3. Kultura

Materijalna kulturna baština

Na području mjesta Selca evidentirana su sljedeća kulturna dobra:

- Župna crkva Krista Kralja
- Crkva Gospe od Karmena
- Crkva sv. Tome, Nadsela (Selački zaseoci)
- Crkva sv. Nedilje na brdu Gradac
- Crkva sv. Nikole
- Palača Štambuk "Palac"
- Sklop kuća "Didolića dvori"
- Zgrada Narodnog doma „Sokolana“
- Kuća na Pijaci - Zgrada općine Selca
- Kuća iz 1819. godine, Ulica Ozid
- Kuća Bezmalinović
- Kuća Štambuk na Pijaci
- Portal i ruševni ostaci kuće Matea Štambuka
- Štambukovi dvori
- Kuća ex. Mošić
- Kamena jednokatnica iz 19. stoljeća
- Kula Vusio

Na području mjesta Sumartin evidentirana su sljedeća kulturna dobra:

- Franjevački samostan i crkva
- Kapela sv. Špirijuna
- Crkva i groblje sv. Roka
- Kuća ex Novaković (Jutronic)
- Kuća Skansi
- Zgrada stare škole
- Kuća na obali
- Kuća u predjelu Martinčevi dvori
- Kuća Puratić (Puretic)
- Kuća sjeverno od predjela „Ulica“
- Zgrada nekadašnjeg hotela Novaković

Na području mjesta Povlja evidentirana su sljedeća kulturna dobra:

- Župna crkva sv. Ivana Krstitelja
- Ostaci ranokršćanske bazilike
- Crkvica sv. Josipa na groblju

- Villa rustica na predjelu Žalo
- Civilne građevine
- Seoska kuća
- Zgrada stare škole

Na području mjesta Selački zaseoci evidentirana su sljedeća kulturna dobra:

- Zgrada škole u naselju Osridtke
- Kuća Trutanić u zaselku Nagorinac

Na području mjesta Novo Selo evidentirana su sljedeća kulturna dobra:

- Župna crkva Navještenja B.D.Marije
- Crkvice sv. Nikole na groblju
- Civilne građevine
- Zgrada škole iz 1853. godine
- Arheološki lokaliteti (nalazište Bunje)
- Rimska villa rustica u dolini Vejak – Bunje

Veliki potencijal bogate kulturne baštine je evidentan i potrebno je istu osim učenja i zaštite valorizirati u turističke svrhe, kao jedan od ključnih elemenata daljnjeg razvoja turizma u Općini.

Tablica 28 Arheološki lokaliteti na području Općine Selca

Arheološki lokalitet	Opis lokaliteta	Status zaštite
Gradina Gradac		Evidentirano
Gradina Velo Gradišće		Evidentirano
Gradina Gradišće	iznad uvale Povlja	Evidentirano
Gomila na Brizima	na koti 381 m, gomila promjera 18 metara i visine 4,5 m	Evidentirano
Gomila na Brizima	na konti 361 m gomila promjera 13 metara i visine oko 1,0 m	Evidentirano
Gomila na Brizima	kamena gomila promjera 15 metara i visine 1,0 m	Evidentirano
Gomila na predjelu Vrnice	kamena gomila promjera 15 m i visine oko 3 m	Evidentirano
Gomila na predjelu Vrnice	sjeverno od prethodne gomile promjera 14 m i visine oko 2 m	Evidentirano
Gomila na Gluhoj Smokvi	promjera 16 m i visine oko 1 m	Evidentirano
Gomila na Bočinici	u polju sjeverno od zaselka Podsmrčevik. Promjera je 16 metara i visine oko 2,5 m	Evidentirano

Gomila Zaogradi	smještena je na jugoistok i u odnosu na prethodnu. Promjera je 14 metara i visine oko 2,5 m	Evidentirano
Gomila na Providalu	sačuvan samo njezin jugozapadni rub	Evidentirano
Gomila u Malom Gaju	uz cestu Nadsela-Podsmrčevik. Promjera 19 etara , a visoka oko 1 metar	Evidentirano
Gomila na glavici Sapnici	na koti 378 m , između zaselaka Nadsela i Osridtke. Promjera je 21 metar i visine oko 3 metra	Evidentirano
Gomila na glavici Osritak	sjeverozapadno od zaselka Osridtke, na koti 336 m , gomila promjera 18 metara i visine 2 metra	Evidentirano
Gomila na glavici Jalova Pliš	na koti 366 m, gomila promjera 16 metara i visine oko 3 metra	Evidentirano
Žaganj dolac kod Sumartina		Evidentirano
Antički gospodarski objekt u dolini Vejaki - Bunje		registrirano kulturno dobro, broj rješenja 17/41-70, RST-486
Antički zidovi u Povljima na predjelu Žalo		registrirano kulturno dobro, broj rješenja 24/121-70, RST-428
Ranokršćanska bazilika u Povljima na predjelu Lokva		registrirano kulturno dobro, broj rješenja 35/211-63, RST-226

Izvor: AKTIVA BRAČ prema *Službeni glasnik Općine Selca 03/2011*

Od navedenog ističu se:

1. Župna crkva Krista Kralja

Župna crkva Krista Kralja sagrađena je na mjesnom trgu, na mjestu gdje se ranije nalazila crkva Gospe Miraške (Gospe od Pohođenja) koja je srušena kako bi se sagrađila nova crkva. Nekoć je bila posvećena slavenskim apostolima Ćirilu i Metodu. Projekt crkve nastao je 1919. godine i rad je austrijskog arhitekta iz Linza, Adolfa Schlaufa. Kamen temeljac postavljen je 1921., nakon dužeg prekida gradnja je nastavljena 1940. i trajala je do 1955. godine kada je dovršen zvonik i donekle uređenje unutrašnjosti. Naime, unutrašnjost crkve nije ni do danas u potpunosti dovršena.

Crkva je samostojeća građevina koja dominira mjesnim trgom i pročeljem je okrenuta prema jugu. To je prevelika i prilično reprezentativna građevina za tako malo mjesto. Građena je čitava od fino tesanih kamenih blokova povezanih uskim sljubnicama i kao takva rijetkost je u graditeljstvu 20.stoljeća. Gradili su je selački zidari i kamenoklesari, a kamen za gradnju doveden je iz obližnjeg kamenoloma pokraj starohrvatske crkvice sv. Nikole.

Slika 6. Župna Crkva Krista Kralja

2. Crkva Gospe od Karmena

Crkva Gospe od Karmena prva je župna crkva Selaca sagrađena na dnu mjesnog trga u 18. stoljeću na mjestu starije crkve koja se spominje u prvoj polovici 17. stoljeća (1633.) kao „Gospa na Selcih“. Dovršena je 1850. odnosno 1871. godine kada je završena gradnja zvonika. To je trobrodna kamena građevina koja završava polukružnom apsidom.

Nad glavnim oltarom je kip Gospe od Karmena iz 1850., a u crkvi se čuva i gipsani model Meštrovićeva Krista Kralja iz današnje župne crkve. Crkva danas, uz sakralnu namjenu, povremeno ima i izložbenu.

U listopadu 2002. godine završena je obnova crkva prema konzervatorskim smjernicama i vraćena joj je izvorna sakralna namjena.

Slika 6 Crkva Gospe od Karmena

Izvor: www.selca.hr

3. Palača Štambuk

Ovu monumentalnu, nekad reprezentativnu građevinu neoklasicističkog sloga podigla je obitelj Štambuk u drugoj polovici 19. stoljeća. Palača je, prema godini uklesanoj na mansardi južnog pročelja, dovršena 1869. Gradnju je započeo Juraj Štambuk s braćom. Braća Štambuk bili su prilično bogati; imali su zemlje, vinograde, maslinike, kamenolom i brodove na kojima su izvozili kreč i kamen na istok (Carigrad, Odesa) i u Italiju.

Palača se ističe vrsnom kamenom izvedbom i klesarskim ukrasima, građena je od kvalitetnih klesanaca usko sljubljenih s istaknutim ugaonim kamenjem. Kuća se sastoji od prizemlja, prvog i drugog kata te visokog potkrovlja s mansardom i terasom. U prizemlju su bila tri ulaza, danas zatvorena.

Iznad središnjeg ulaza, na prvom i drugom katu je balkon s ogradom od kovanog željeza i bogato ukrašenom kamenom pločom na konzolama s volutama. Prozori na Palaču imaju okvire jednostavne profilacije. Palača je stradala u požaru 1943. kada su Talijani spalili Selca. Prema kazivanju i nekim sačuvanim djelovima namještaja, unutrašnjost je bila raskošna i reprezentativna poput vanjštine. Uređivali su je talijanski soboslikari, spominje se veliki kamin, dvije gustrine, jedna u kući na prvom katu, druga u dvorištu. Na prvom i drugom katu bili su uređeni stanovi za četiri obitelji, prizemlje je uvijek služilo u poslovne svrhe, a stanovi u potkrovlju bili su iznajmljeni mjesnom doktoru i učiteljima (bili su to najljepše uređeni stanovi u mjestu).

Sve kamenoklesarske ukrase na Palači radio je selački kipar samouk Ivan Štambuk zvan Kanova.

Svojom veličinom, oblikovanjem i arhitektonskom plastikom ova je građevina izuzetan primjer reprezentativne građanske arhitekture 19. stoljeća na otoku Braču.

Slika 7 Palača Štambuk

Izvor: www.selca.hr

4. Didolića dvori

Sklop nazvan "Didolića dvori" u Selcima na otoku Braču smješten je u središtu mjesta sjeveroistočno od župne crkve Krista Kralja. Pred glavnom zgradom proteže se prostrani vrt s ulaznim vratima od kovanog željeza, a uz sjeverni ogradni zid je niz prizemnica gospodarske namjene. Monumentalna kamena dvokatnica L tlorisa zidana je pravilnim kvaderima s klesanim uglovnim kamenjem i pokrivena četverostrešnim krovom. Uzduž strehe je bogato profilirani kameni vijenac.

U prizemlju su konobe, a na prvi kat sjeverozapadnog pročelja pristupa se vanjskim kamenim stubištem s podestom na masivnim dvostrukim konzolama. Drugo stubište na zidanom podnožju priljubljeno je uz jugozapadno pročelje i vodi do terase s krunom bunara. Na drugom katu bio je balkon na kamenim konzolama, ali je kao i većina kamenih otvora s profiliranim vijencem stradao u požaru 1943. godine. Na jugoistočnom pročelju između dva krila zgrade je velika terasa na kojoj je djelomično sačuvana kruna bunara s grbom obitelji Didolić koji ima heraldičke elemente grba Trojedne Kraljevine Hrvatske, Slovenije i Dalmacije.

Na drugom se katu nekad nalazio dugi balkon na konzolama i kamenim stupovima. Sklop je podigla istaknuta selačka obitelj Didolić u drugoj polovici 19. stoljeća. i bio je središte kulturnog i političkog života u razdoblju narodnog preporoda u Dalmaciji. Među članovima te obitelji posebno se istakao Toma Didolić, poslanik u Dalmatinskom saboru, koji je zaslužan za uvođenje hrvatskog jezika u upravno - administrativni i prosvjetni sustav, a na prijelazu stoljeća tu je živio i slovački književnik Martin Kukučín.

Sklop nazvan "Didolića dvori" istaknuti je primjer građanske arhitekture 19. stoljeća na otoku Braču.

Slika 8 Sklop Didolića Dvori

Izvor: www.selca.hr

Nematerijalna kulturna baština

U mjesecu srpnju i kolovozu na području Općine Selca održavaju se razne manifestacije zabavnog, sportskog i kulturnog karaktera. One osim što omogućavaju da se upozna lokalna kultura i običaji, učinit će prisustvo u Selcima još zabavnijim. Tokom ljetnih mjeseci najveći broj kulturnih događanja opada na izložbe slika poznatih slikara, što sa područja Brača i Hrvatske, tako i svijeta isto kao i izložbe skulptura i koncerte zabavne i klasične glazbe. Ni najmlađi nisu zanemareni, te se za njih održavaju brojne predstave edukativno - zabavnog karaktera. Sumartin je poznato ribarsko mjesto i uz njega se veže zanimljiva činjenica, a ta je da ima više brodova nego ljudi na što su se lokalni stanovnici nadovezali pa se tokom ljeta se

održava predavanje; „Održivo ribarstvo i zaštićena morska područja“. Za zaljubljenike u klapske pjesme sa željom da svojom upornošću i žarom nastave tradiciju klapskog pjevanja i prenesu taj istinski užitek svim ljubiteljima klapskog izričaja, kroz sezonu u Selcima nastupaju klape sa Brača i područja Splitsko – dalmatinske županije. Najpoznatija pučka fešta koja se održava svaku godinu je na dan 16. srpnja gdje se turistima izlaže sajam mogućnosti, vrbnička intrada, te predstavljanje autohtonih domaćih proizvoda, kao i njihovo degustiranje uz naravno zabavni program za sve generacije. Ovo ljeto je po prvi put u Poveljima, u ranokršćanskoj bazilici održan glazbeni festival Bukadar, kojeg će njegovati i u narednim ljetnim sezonama.

Veliku tradiciju imaju kulturna organizacija punog imena Društvo „Hrvatski sastanak“ koje je osnovano 1888. godine u Selcima, te svako ljeto održavaju svoje folklorne plesove, te koncerte narodnih plesova, uz suradnju sa K.U.D. „Jedinstvo“ – Split. Selca su ponosna na 25. po redu održanu svehrvatsku jezično-pjesničku smotru na kojoj su pjesme u središtu pozornosti. „Croatia rediviva ča-kaj-što“ je tako ovo ljeto okupila 35 sudionika iz različitih krajeva Hrvatske koji su na čakavskom, kajkavskom i štokavskom narječju predstavili bogatstvo hrvatskog jezika. Ostale brojne sportsko-zabavne manifestacije u općini Selca su nabrojane u poglavlju Sport i rekreacija.

Kulturna udruženja koja djeluju na području općine Selca:

- ***KUD Hrvatski sastanak 1888***

Kulturna organizacija punog imena Društvo "Hrvatski sastanak" osnovana je 1888. godine u Selcima. Nastala je na krilima snažnoga kulturnog zamaha, koji je bio vrlo živ u zadnja dva desetljeća XIX. stoljeća. U dvadesetak godina postojanja novoosnovano Društvo pokrenulo je i osovilo na noge Narodnu knjižnicu, a glavno krilo djelatnosti istog iznova će biti puhački orkestar.

Tijekom dva desetljeća postojanja KUD-a "Hrvatski sastanak 1888.", osnovano je više umjetničkih ansambala. Pored limene glazbe djelovao je nekoliko godina i mandolinski orkestar. Osnovana je i ženska klapa "Fjorin", koja je kasnije djelovala pod imenom "Mirula". Otkako je počeo s javnim djelovanjem, Puhački orkestar nastupao je gotovo u svim mjestima otoka Brača, svirajući prvenstveno na pogrebima, ali i održavajući prigodne koncerte, najčešće u povodu mjesnih fjera (Bol, Supetar, Sutivan, Milna, Sumartin)

- ***Croatia rediviva***

1991. godine pjesnik, liječnik i diplomat Drago Štambuk u Selcima utemeljuje svehrvatsku večer poezije – Croatia rediviva. Podnaslov manifestacije je ča – kaj – što i glavna joj je ideja okupljanje pjesnika iz svih krajeva Hrvatske, koji svoje literarno djelo stvaraju na svim trima hrvatskim jezicima: čakavštini, kajkavštini i štokavštini. Od 1992. godine spomenuta pjesnička priredba događa se prvog petka nakon blagdana mjesne zaštitnice Gospe Karmelske (16. srpnja). Organizatori su KUD "Hrvatski sastanak 1888", Župski ured Selca i Društvo hrvatskih književnika iz Zagreba. Po završetku deklamiranja stihova bira se ovjenčanik maslinovim vijencem (oliveat), kojega imenuje stručni žiri sastavljen od prethodno okrunjenih pjesnika.

Zahvaljujući ovoj manifestaciji u Selcima su boravili najveći hrvatski pjesnici, među kojima Dragutin Tadijanović i Vesna Parun, a Zid od poezije donosi ploču s imenom oliveata, godinom krunidbe i kraćim izborom stihova iz opusa, koje odabire ili sam pjesnik, ili utemeljitelj Drago Štambuk. Poznati selački književnici su : Ante Nižetić, Zlatan Jakšić Neva Kežić, Drago Štambuk, Dasen Štambuk i Siniša Vuković.

- ***Zbor Krista Kralja***

Svake godine Zbor održi nekoliko koncerata i javnih nastupa, od kojih je najznačajniji božićno-novogodišnji koncert. Među značajnijim koncertima ovog ansambla svakako se ubrajaju božićni koncert u mjesnoj Gospinoj crkvi (22. XII. 2008.), gdje je gost Zboru bila splitska klapa "Serpentina", te korizmeni koncert na istom mjestu (21. III. 2009.), kad se Zboru, uz klapu "Serpentina", pridružio i ugledni splitski muški vokalni ansambl "Chorus Spalatensis. Zbor Krista Kralja broji oko 30 članova, među kojima su pjevači iz svih ostalih mjesta na području Općine Selca.

- ***Dramska družina Mirina***

Dramsku Družinu „Mirina“ iznjedrio je karneval. Naime prije nastanka same „Mirine“ većina sadašnjih članova osmišljavala je i izvodila Karnevalski program, poneseni uspjehom Karnevala odlučili su napraviti nešto sasvim drugačije. A to drugačije je i prezentirano Selačkom puku i gostima na Uskrs, 31.03.2002. godine kada se u prepunoj „Sokolani“ premijerno odigrala „Audiciju“, prvu neovisnu i slobodnu predstavu koja ni sadržajno, ni scenski nije imala nikakve veze s Karnevalskim predstavama, ali ni sa pravom sarajlijskom Audicijom. Bila je to selačka Audicija. Premijera je doživjela veliki uspjeh.

„Mirina“ nakon Audicije postaje dramska družina, prvo u sklopu KUD-a Hrvatski sastanak a kasnije i kao samostalna registrirana udruga građana. U Selačkom kulturnom ljetu Mirina je zauzela jednu bitnu ulogu jer je svaki program koji je Mirina izvodila na selačkoj pijaci bio iznimno posjećen i s oduševljenjem prihvaćen od strane Selčana i naših gostiju, tako da je taj program postao gotovo kao i Croatia Rediviva – tradicionalan.

2.7.4. Sport i rekreacija

Na inicijativu nekoliko mladih entuzijasta iz sportskog društva “Takmac”, u Selcima je 2013.g. organizirana manifestacija “Sportsko lito”, koja se sastojala od osam sportskih događaja s velikom završnom feštom humanitarnoga karaktera. Selca su prva općina na Braču koja je pokrenula i organizirala “Sportsko lito”. Nakon višegodišnje stanke obnovljen je nogometni ogled stari–mladi, igrao se vaterpolo, košarka, teniski turnir, balote i prvi put malonogometni kup općinske lige.

Tim događajima treba pridodati i tradicionalni malonogometni turnir “Ivo Vlahinić” i cageball turnir. Na kraju je na nogometnom igralištu priređena velika zajednička fešta na kojoj je prikupljeno 8000 kuna, a sav novac uručen je udruzi “Brački pupoljci”, koja se skrbi o djeci s teškoćama u razvoju. U promidžbi selačkog “Sportskog lita” u videospotovima su sudjelovali i naši olimpijci Samir Barač, Ivano Balić i Snježana Pavić.

Organizatori su zadovoljni premijernim izdanjem "Sportskog lita", koje je okupilo brojne stanovnike Brača, ali i goste koji su uživali u atraktivnim natjecanjima. Najveću potporu dobili su od Općine Selca, no i brojni obrtnici pružili su im novčanu podršku. Pokazalo se da je selačko "Sportsko lito" bilo pun pogodak, te se i tokom idućih godina vrlo uspješno nastavljalo i uveseljavalo kako i domaće stanovništvo sa cijelog otoka tako i brojne posjetitelje koje su za svoj godišnji odmor odabrali općinu Selca. Nakon dana odmora od fijere, već 18.-og događanja su se nastavila sa Cageball turnirom 3 na 3 u kavezu pored Haciende. Organizatori najavljuju spektakularni sportski doživljaj uz piće i hranu gdje će biti će upriličen revijalni susret profesionalaca i amatera u tom sportu, kao uvod u balotaški turnir koji se održao nešto kasnije.

VK Lahor iz Sumartina organizirao je vaterpolo turnir, s početkom 28.07. Organizator napominje kako je zatražena pomoć iz županijske lučke uprave, kako bi se nasula obala na plivalištu, koje je trenutno preduboko, jer zahtijeva od sudionika nadljudski napor plutanja u moru. Za one s manje kondicije, ali ne manje sportskog srca, od 07.08. na legendarnom zogu u Selcima započinje turnir u balotama, bućama ili boćanju. Za ljubitelje tenisa, na terenima u Slivju 13.-og kolovoza obnavlja se popularni Slivje Open, od ove godine opet u ATP programu i samo na korak od proglašenja istog turnirom iz Masters serije. Igralo se singl,te parovi s posebnim pravilima.

Za konac ljeta i kao uvod u zimsku sezonu završilo se sa Kup natjecanjem općinske lige Selca u malom nogometu. Negdje u sredini svega navedenog, kao promociju svega onoga što ova mala, ali ponosna otočka općina ima za ponuditi, organizator je u Radonji još jednom ispekao vola uz koncert Nene Belana. Organizatori svim sudionicima i posjetiteljima čvrsto obećavaju da nikome neće biti dosadno uz naglašeno očekivanje Sportsko Lito postane tradicionalan festival selačkog i otočkog sporta koji će našim mladima dati još jedan razlog za ostanak u općini Selca ali i na cijelom otoku.

2.7.5. Javna vatrogasna postrojba

Kako bi djelovanje Društva u općini Selca u potpunosti zadovoljilo sve propise iz Zakona o Vatrogastvu i inspekcije od strane DUZS-a, 2014. godine od strane MUP-a unutar na Društva su osposobljena dva člana za vatrogasce s posebnim ovlastima i odgovornostima. Jedan član je uspješno završio i školovanje u Splitu Iza zvanje vatrogasnog tehničara. Nadalje, u zrakoplovnoj bazi Zemunik članovi Javne vatrogasne postrojbe su pohađali seminar za navođenje zrakoplova. Ovim dokazuju kontinuirano ulaganje u edukaciju i osposobljavanje svojih članova kako bi što kvalitetnije obavljali svoju zadaću. Posebno ističu zahvalnost prema Ministarstvu zdravlja koje im je kao jednim od rijetkih Društava u Splitsko-dalmatinskoj Županiji dodijelilo vrijedan AVD uređaj, za čije rukovanje je osposobljena većina članova Društva. Radi bolje upućenosti u nove propise Zakona te novitete unutar Vatrogasne djelatnosti članovi su redovito odlazili na seminare po Županiji. Neki članovi su završili i tečaj za rukovanje dišnim aparatima te jedan od najzahtjevnijih-simulator plamenih udara, u Makarskoj.

U ljetnoj požarnoj sezoni 2014. godine u općini Selca je djelovalo 16 dobrovoljnih vatrogasaca u DVD "Selca" od kojih je jedan vatrogasac stalni zaposlenik Društva. Općina Selca je 2014.g. po programu aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku (provedba točke 37.) sufinancirala Izvještaj o radu načelnika Općine Selca 01-06/2014, troškove dodatnog popunjavanja domicilne vatrogasne postrojbe za vrijeme pojačane opasnosti od požara. DVD "Selca" je u požarnoj sezoni 2014. godine imalo slijedeću raspoloživu vatrogasnu opremu: dva vozila za gašenje šumskih požara i jedno vozilo za prijevoz ljudstva, jedan komplet opreme za desantiranje i potrebne vatrogasne pumpe.

3. SWOT ANALIZA - OPĆINA SELCA

3.1. SWOT -Kapaciteti sustava Općine

SNAGE

SLABOSTI

<ul style="list-style-type: none"> • Razvijena međuopćinska suradnja • Općina Selca je član LAG-a BRAC • Postojanje strategije upravljanja imovinom 	<ul style="list-style-type: none"> • Ne postoji tim za pripremu i upravljanje projektima • Znatan dio kvalificiranih kadrova, posebno mladi emigrirao je u veća središta
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Mogućnosti financiranja iz nacionalnih i EU fondova • Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa kao pomoć integraciji lokalne zajednice i kreiranju novih projekata • Podizanje svijesti mladih kako bi isti sudjelovali u lokalnim aktivnostima • Osnivanje interesnih skupina kao način okupljanja snaga • Ulaganjem u stručno osposobljavanje populacije omogućiti kvalitetni razvoj općine • Sufinanciranje lokalnih edukacija, seminara i programa usavršavanja cijeloživotnog učenja, strukovnog i visokog obrazovanja • „Uvoz“ radne snage 	<ul style="list-style-type: none"> • Ovisnost o Pomoćima iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar države • Nedostatak sredstava za financiranje rada i aktivnosti lokalnog stanovništva

3.2. SWOT - Resursi i infrastruktura

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Atraktivan prirodni okoliš i obala s očuvanim prekrasnim plažama • Mediteranska klima • Sređen sustav odvodnje otpadnih voda na Puntinku • Postojanje građevinske dozvole za izgradnju sekundarnog kanalizacijskog kolektora • Uređena šetnica Rajka Štambuka u Selcima • Luka koja može primiti i veće brodove, a ne samo brodove – trajekte koji mogu prenijeti max. 30 automobila • Postojanje brodogradilišta 	<ul style="list-style-type: none"> • Loša prometna infrastruktura, slaba povezanost s ostalim obližnjim turističkim lokacijama • Neiskorištenost prirodnih resursa za proizvodnju energije • Slaba povezanost s kopnom, rijetke trajektne linije • Nedostatak čekališnih traka za automobile i parking prostor • Neracionalno korištenje prostora • Nedostatan kapacitet vode u ljetnoj sezoni • Djelomično izgrađen sustav odvodnje • Nepostojanje kanalizacije u Selcima • Nema opskrbe vodom u Selačkim zaseocima • Nepostojanje javnog parking prostora • Nisu betonirane ugrožene dionice puta Novo Selo-Vošćica i puta Novo Selo - Vejak • Nepostojanje organiziranog tržišta ribom (ribarnica) • Ribarstvo i marikultura nisu dovoljno razvijeni s obzirom na prirodne preduvjete • Neriješeni imovinsko-pravni odnosi

	<ul style="list-style-type: none"> • Postojeća Internet veza na području Općine nije u skladu s potrebama i kapacitetima. • Depopulacija i denatalitet • Starenje stanovništva i odlazak mladih u veće gradove • Nedostatak kvalitetne radne snage
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Unaprjeđenje i povećanje zračne luke Brač • Unapređenje gospodarenja prostorom • Unapređenje sustava gospodarenja otpadom • Prepoznavanje važnosti zaštite okoliša na državnoj i EU razini • Obnova i prenamjena starih objekata • Ulaganje i poticanje ulaganja u obnovljive izvore energije • Pобољшanje komunalne infrastrukture • Pобољшanje prometne infrastruktуре • Valorizacija prirodne baštine • Potencijal za korištenje alternativnih izvora energije 	<ul style="list-style-type: none"> • Nastavak divlje gradnje • „Divlji„ deponiji stvaraju nove potencijalne opasnosti na okoliš • Nastavak trenda odlaska mladih i obrazovanih ljudi • Starenje stanovništva • Potencijalni ekološki problemi kao što su devastacija obale ili požari

3.3. SWOT - Društvene djelatnosti

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Unutar općine osnovano 18 udruga (kulturno-umjetničkih, sportskih, lovačkih...) • Kulturološka autentičnost: stil življenja, hrana, ambijent, arhitektura, itd. • Postojanje brojnih tradicijskih zanimanja • Organizacija Kulturnog i sportskog ljeta • Njegovanje kulture još od 1888. g. i održavanje nacionalne svijesti • Spomenici: Tolstojev spomenik, spomenik Stjepanu Radiću, kompleks Didolića dvori, Meštrovićev kip Krista Kralja u župnoj crkvi • Kulturna baština: Župna crkva Krista Kralja, crkva Gospe 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepostojanje vatrogasnog doma • Nedostatak društvene infrastrukture: planinarskog doma, kulturnih centara, zatvorenih sportskih terena i pratećih objekata, prostora za pokop, dvorana za adekvatan ispraćaj pokojnika, te broj grobnih mjesta • Mali broj educiranog lokalnog stanovništva • Nedovoljan broj specijalizirane i kvalitetne radne snage • Needuciranost lokalnog stanovništva o EU projektima i mogućnostima njihovog financiranja

<p>Karmelske, rano-srednjovjekovna crkvice sv. Nikole</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selački zaseoci kao primjer starog načina života 	<ul style="list-style-type: none"> • Neuređene rekreacijske staze (pješačke, biciklističke, jahačke...) • Nedostatak odgojno-obrazovne infrastrukture • Nepostojanje staračkog doma • Nedovoljno valorizirana kulturna baština • Organizacija manifestacija samo tijekom sezone • Nedovoljno sadržaja za mlade
<p>PRILIKE</p>	<p>PRIJETNJE</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Revitalizacija i valorizacija kulturne baštine • Razvoj ponude vodenih sportova • Unapređenje promidžbe kulturoloških, sportskih i drugih događaja • Mogućnost korištenja financijskih sredstava iz EU i nacionalnih fondova 	<ul style="list-style-type: none"> • Otežano pronalaženje odgovarajućih izvora financiranja za društvenu infrastrukturu • Nastavak emigracije i depopulacije stanovništva

3.4. SWOT - Gospodarstvo

SNAGE	SLABOSTI
<p>TURIZAM</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geografski položaj, blaga mediteranska klima, čisto more, očuvana priroda i okoliš • Smještajni objekti na prvoklasnim lokacijama • Autohtona i tradicionalna gastronomija • Brojne manifestacije koje otvaraju mogućnost razvoja specijaliziranih proizvoda i selektivnog turizma • Postojanje tradicionalnih obrta i zanata <p>POLJOPRIVREDA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Očuvani okoliš, nezagađeno tlo, povoljna mediteranska klima • Tlo povoljno za uzgoj aromatičnog i ljekovitog bilja, trajnih nasada, poglavito maslina, te kvalitetna paša za pčelare • Poljoprivredna tradicija • Članstvo Općine Selca u LAG-u Brač 	<ul style="list-style-type: none"> • Gospodarska aktivnost većinom samo u ljetnim mjesecima • Nedostatak inicijative među stanovništvom u ekonomskoj sferi • Nije donesen nikakav program mjera poticanja poduzetništva • Nedostatak investicija • Stanje katastra i zemljišnih knjiga utječe na razvoj gospodarstva • Ovisnost o turizmu <p>TURIZAM</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sezonalnost • Sezonska radna snaga • Nedovoljna osmišljenost koncepta ponude kako općine tako i cijelog otoka Brača • Nedovoljno izgrađena prepoznatljivost • Motiv dolaska je baziran većinom samo na sunce i more • Slabe marketinške aktivnosti, manjak turističkih informacija i promocije destinacije • Nepostojanje turističkog informativnog centra

	<ul style="list-style-type: none"> • Loša prometna infrastruktura, slaba povezanost s ostalim turističkim lokacijama • Većina smještajnih objekata je zastarjela i nije prilagođena zahtjevima turista • Nedostatak hotela i drugih smještajnih i ugostiteljskih objekata • Nedovoljna uporaba turističkih atrakcija • Nedovoljan kapacitet vode u ljetnoj sezoni • Slaba povezanost s kopnom, rijetke trajektne linije i autobusne linije • Nepostojanje inicijative i investicija za stvaranje dodatnih turističkih kapaciteta • Kratko radno vrijeme turističkih ureda i agencija • Neiskorištenost raspoloživih turističkih resursa <p style="text-align: center;">POLJOPRIVREDA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usitnjenost poljoprivrednog zemljišta • Neriješeni imovinsko-pravni odnosi • Ne postojanje sustava navodnjavanja za više proizvođača odjednom • Zamiranje stočarskih i ratarskih djelatnosti
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Slabi kapaciteti lokalnih poljoprivrednika za iskorištavanje fondova • Nedovoljno obrazovanog stanovništva u sektoru poljoprivrede i šumarstva
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Prilike financiranja projekata iz EU i nacionalnih fondova • Mogućnost izgradnje gospodarskih zona • Program poticanja poduzetništva <p style="text-align: center;">TURIZAM</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prestrukturiranje i nadogradnja postojeće, izgrađene i djelomično izgrađene ugostiteljsko-turističke zone • Razvoj novih oblika turizma • Osmišljavanje sinergijske turističke ponude za cijeli Brač • Unapređenje turističke infrastrukture • Unapređenje promidžbe kulturoloških, sportskih i drugih tradicionalnih događaja • Identificiranje otoka kao eko destinacije <p style="text-align: center;">POLJOPRIVREDA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Neiskorištena financijska sredstva iz EU fondova • Administrativne barijere pri ulaganju u poduzetništvo <p style="text-align: center;">TURIZAM</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sunce i more više neće biti dostatni za privlačenje turista, kako stranih tako ni domaćih • Nekontrolirana divlja gradnja <p style="text-align: center;">POLJOPRIVREDA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Buduće neadekvatno rješavanje postojećeg stanja katastra i zemljišnih knjiga • Kontinuirani odlazak mlade radne snage s otoka • Neupućenost poljoprivrednika u njihova prava na iskorištenje sredstava iz fonda za Ruralni razvoj • Zahtjevan i dugotrajan postupak za iskorištavanje sredstava iz fondova

<ul style="list-style-type: none">• Financiranje putem EU i nacionalnih fondova• Osnivanje prvog ribarskog LAG-a na području Splitsko-dalmatinske županije• Osnivanje poljoprivrednih zadruga i proizvođačkih organizacija• Brendiranje lokalnih proizvoda• Razvoj certificirane ekološke proizvodnje	<ul style="list-style-type: none">• Nerazumijevanje nadležnih institucija za probleme poljoprivrednika i njihova ulaganja
---	---

4.2. Strateški ciljevi razvoja

Strateški ciljevi proizlaze iz definirane vizije i odgovaraju na pitanja „Što naša vizija sve uključuje?“, „Što trebamo postići da bismo ostvarili viziju?“

Iz tog razmatranja proizlazi nekoliko strateških područja na kojima Općina raditi: lokalno gospodarstvo, infrastruktura, društvene djelatnosti te kulturna i prirodna baština.

U svrhu ispunjenja vizije i misije potrebno je definirati strateške ciljeve. Općina se svojom Strategijom razvoja godine mora uklopiti u navedene ciljeve Europske unije.

Zbog ekonomske krize na globalnoj razini, Europska unija preispitala je svoje ciljeve te utvrdila nove prioritete razvoja s obzirom na promjenu općih okolnosti. Europska komisija pokrenula je strategiju Europa 2020. koja će omogućiti izlaz iz gospodarske krize i pripremiti gospodarstvo Europske unije za iduće desetljeće.

Strategija Europa 2020. iznosi viziju europske socijalne tržišne ekonomije tijekom idućeg desetljeća te počiva na tri međusobno povezana područja prioriteta koja se međusobno podupiru:

- ✓ pametan rast (čime se potiču znanje, inovacije, obrazovanje i digitalno društvo)
- ✓ održiv rast (čime će naša proizvodnja postati učinkovitija u iskorištavanju resursa, uz istovremeno povećanje konkurentnosti)
- ✓ uključiv rast (povećanjem sudjelovanja na tržištu rada, stjecanjem vještina te borbom protiv siromaštva)

Sukladno viziji i misiji te ciljevima EU postavljena su četiri strateška cilja Općine Selca do 2020. godine:

CILJ 1: Održivi razvoj komunalne i javne infrastrukture

CILJ 2: Razvoj održivog i konkurentnog gospodarskog okruženja

CILJ 3 : Jačanje ljudskih potencijala uz povećanje socijalne kohezije te općeg društvenog standarda

CILJ 4: Održivo upravljanje kulturnom i prirodnom baštinom

4.2.1. Prioriteti i mjere

Za svaki definirani strateški cilj određeni su prioriteti koji predstavljaju određene komponente pri ispunjenju ciljeva. Pojednostavljeno, prioriteti su specifični ciljevi na koje se glavni cilj dijeli, od kojih je svaki jednako važan bez obzira na redoslijed pisanja. Za svaki prioritet određene su mjere preko kojih će se prioriteti ostvariti.

Sukladno definiranim strateškim ciljevima Općine Selca do 2020. određeni su sljedeći prioriteti i mjere:

CILJ 1: Održivi razvoj komunalne i javne infrastrukture	PRIORITET 1.1. Razvoj i obnova prometne infrastrukture	MJERE: 1.1.1. Obnova i izgradnja cestovne infrastrukture (lokalnih cesta, poljskih puteva i sl.) 1.1.2. Obnova i izgradnja pomorske infrastrukture 1.1.3. Poboljšanje i integracija kolnog, pješačkog i prometa u mirovanju. 1.1.4. Integracija i poboljšanje kvalitete kolnog, pješačkog i prometa u mirovanju te cestovne mreže kao i unaprjeđenje sustava za upravljanje i nadzor prometom 1.1.5. Uređenje biciklističkih i pješačkih staza 1.1.6. Uređenje tematskih putova i staza uz popratne sadržaje
	PRIORITET 1.2. Razvoj sustava vodoopskrbe, odvodnje te pročišćavanja otpadnih voda	MJERE: 1.2.1. Izgradnja infrastrukture i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i navodnjavanja 1.2.2. izgradnja infrastrukture za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda
	PRIORITET 1.3. Unaprjeđenje energetske učinkovitosti te povećanje udjela obnovljivih izvora energije	MJERE: 1.3.1. Osvremenjivanje i izgradnja osnovne te infrastrukture za obnovljive izvore energije 1.3.2. Promoviranje i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije 1.3.3. Poticanje energetske učinkovite gradnje, energetske učinkovitih oblika prijevoza te uporabe energetske učinkovitih kućanskih aparata
	PRIORITET 1.4. Održivo upravljanje otpadom	MJERE: 1.4.1. Sanacija divljih deponija

		<p>1.4.2. Organizirano prikupljanje otpada te porast iskorištavanja i prerade otpada (kompostane, kogeneracija)</p> <p>1.4.3. Poticanje aktivnosti čišćenja plaža i ostalih javnih površina</p> <p>1.4.4. Provođenje edukativne kampanje u vrtićima, školama i prema građanima o primarnoj selekciji otpada i važnosti održivog upravljanja otpadom.</p>
	<p>PRIORITET 1.5. Unapređenje IKT infrastrukture</p>	<p>MJERE:</p> <p>1.5.1. Rekonstrukcija, nadogradnja elektroničke komunikacijske infrastrukture u skladu s potrebama i tehnološkim dostignućima.</p> <p>1.5.2. Razvoj širokopojasnog Interneta u područjima bez dovoljno komercijalnog interesa</p>
	<p>PRIORITET 1.6: Izgradnja sustava za upravljanje elementarnim nepogodama i prirodnim katastrofama</p>	<p>MJERE:</p> <p>1.6.1. Podizanje svijesti stanovništva i educiranje o upravljanju elementarnim nepogodama i prirodnim katastrofama</p> <p>1.6.2. Rekonstrukcija i izgradnja infrastrukture za prevenciju i ublažavanje elementarnih nepogoda i prirodnih katastrofa</p>

<p>CILJ 2: Razvoj održivog i konkurentnog gospodarskog okruženja</p>	<p>PRIORITET 2.1. Izgradnja i razvoj poduzetničke infrastrukture i poticajnog poduzetničkog okruženja</p>	<p>MJERE:</p> <p>2.1.1. Razvoj poslovnih zona i izgradnja potrebnih sadržaja</p> <p>2.1.2. Stavljanje u funkciju poduzetništva zemljišta i objekata u državnom vlasništvu</p> <p>2.1.3. Poticanje razvoja i djelovanja poduzetničkih centara i inkubatora</p> <p>2.1.4. Razvoj poduzetničkih znanja sustavnom edukacijom i treningom</p> <p>2.1.5. Provođenje edukacija o mogućnostima financiranja iz nacionalnih i EU fondova</p> <p>2.1.6. Promoviranje i poticanje uporabe novih tehnologija, znanja te inovacija u gospodarstvu</p> <p>2.1.7. Poticanje razvoja ključnih industrija – kamenarska i brodogradnja</p> <p>2.1.8. Razvoj obrtničkih i tehničkih industrija</p>
---	--	--

	<p>PRIORITET 2.2. Daljnji razvoj postojećih te razvoj potencijalnih selektivnih oblika turizma na načelima održivosti uz snažnu promociju</p>	<p>MJERE:</p> <p>2.2.1. Revitalizacija i izgradnja cjelokupne turističke infrastrukture</p> <p>2.2.2. Postavljanje dodatne turističke signalizacije</p> <p>2.2.3. Formiranje turističkih zona</p> <p>2.2.4. Unapređenje i diversifikacija turističke ponude (popratni sadržaji, manifestacije.)</p> <p>2.2.5. Stvaranje i promoviranje jedinstvenog turističkog identiteta općine.</p> <p>2.2.6. Produženje sezone putem povećanja kulturnih, sportskih, zabavnih događaja</p> <p>2.2.7. Usvajanje plana razvoja turizma temeljenog na konceptu održivog razvoja</p> <p>2.2.8. Ulaganje u razvoj i unapređenje agro, ciklo, nautičkog, gastro, sportskog, zdravstvenog, avanturističkog, kulturnog i drugih selektivnih oblika turizma.</p> <p>2.2.9. Poticanje stvaranja i plasmana izvornih suvenira i ostalih tradicionalnih proizvoda</p>
	<p>PRIORITET 2.3. Razvoj i promocija poljoprivrednih aktivnosti i ribarstva temeljenih na novim tehnologijama i inovacijama</p>	<p>MJERE:</p> <p>2.3.1. Unapređenje uvjeta za poljoprivrednu proizvodnju i ribarstvo</p> <p>2.3.2. Poticanje i razvoj eko proizvodnje i revitalizacija uzgoja tradicionalnih sorti</p> <p>2.3.3. Poticanje i uvođenje profitabilnijih načina proizvodnje i podizanje produktivnosti u poljoprivredi i ribarstvu</p> <p>2.3.4. Edukacija skupina ruralnog područja o poljoprivredi te mogućnostima financiranja iz EU i nacionalnih fondova</p> <p>2.3.5. Potpora certificiranju, zaštiti i standardizaciji autohtonih poljoprivrednih i ribljih proizvoda</p> <p>2.3.6. Poticanje proizvodnje, prerade, trženja i promocije poljoprivrednih i ribljih proizvoda</p> <p>2.3.7. Omogućavanje i poticanje zajedničkog nastupa poljoprivrednika na tržištu te njihovo zajedničko povezivanje s akterima u turizmu radi stvaranja jedinstvene turističke ponude</p>

	<p>PRIORITET 2.4. Povećanje konkurentnosti poduzetništva i obrtništva</p>	<p>MJERE: 2.4.1. Razvoj poduzetništva i obrtništva, s naglaskom na malo i srednje poduzetništvo 2.4.2. Razvoj start-up-ova 2.4.3. Razvoj inovativnog poduzetništva i obrtništva</p>
--	---	--

CILJ 3:
Jačanje
ljudskih
potencijala uz
povećanje
socijalne
kohezije te
općeg
društvenog
standarda

PRIORITET 3.1.
Unapređenje
cjelokupne društvene
infrastrukture

MJERE:

- 3.1.1. Izgradnja, dogradnja i renovacija objekata za odgoj i obrazovanje, zdravstvo, kulturu, sport i rekreaciju te ostale društvene aktivnosti
- 3.1.2. Izgradnja objekata za rad civilnih udruga i osoba u nepovoljnom položaju
- 3.1.3. Poticanje razvoja sportskih, edukacijskih, rekreativnih i zabavnih programa
- 3.1.4. Integracija osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada
- 3.1.5. Donošenje programa poticanja umjetničkog stvaralaštva
- 3.1.6. Donošenje programa koji će omogućiti korištenje kulturne baštine u funkciji razvoja lokalne zajednice
- 3.1.7. Izgradnja i uređenje ostalih javnih površina (trgova, parkova i sl.)
- 3.1.8. Poboljšanje stanja javnog, linijskog prijevoza

PRIORITET 3.2.
Jačanje poslovanja
organizacija civilnog
društva uz adekvatne
mjere socijalne
politike

MJERE:

- 3.2.1. Razvoj partnerstva između javnog, civilnog i gospodarskog sektora
- 3.2.2. Donošenje i provedba programa zaštite i društvene uključenosti marginaliziranih društvenih skupina.
- 3.2.3. Omogućavanje i poticanje uključivanja OCD u izradu i provedbu razvojnih programa
- 3.2.4. Potpore djelovanju, osposobljavanju i transparentnosti rada lokalnih udruga

PRIORITET 3.3.
Ostvarivanje
ljudskih potencijala
putem kvalitetnog
cjeloživotnog
obrazovanja i
osposobljavanja te
usklađivanje s
potrebama na tržištu
rada

MJERE:

- 3.3.1. Provedba programa obrazovanja za bolju zapošljivost i uključenost
- 3.3.2. Poticanje razvoja i promidžbe cjeloživotnog obrazovanja i osposobljavanja
- 3.3.3. Zaustavljanje odljeva radno aktivnog stanovništva provođenjem mjera aktive politike zapošljavanja i populacije

PRIORITET 3.4.
Povećati kapacitete
Općine te stvoriti
prepoznatljivost
kako na domaćem
tako i na inozemnom
tržištu

MJERE:

- 3.4.1. Jačanje ljudskih potencijala Općine
- 3.4.2. Angažman svih građana u pripremi i provedbi Strategije razvoja
- 3.4.3. Kontinuirano upoznavanje stanovnika Općine o provedbi i rezultatima rada Općine
- 3.4.4. Izrada relevantnih strateških dokumenata, studija i dokumentacije

		<p>3.4.5. Razvoj identiteta i stvaranje brenda Općine</p> <p>3.4.6. Uređivanje imovinsko-pravnih odnosa nad nekretninama u posjedu / suvlasništvu Općine te podrška rješavanju imovinsko-pravnih odnosa na području cijele općine</p>
	<p>PRIORITET 2.5: Pronatalitetna politika i zadržavanje lokalnog stanovništva</p>	<p>MJERE:</p> <p>2.5.1: Donošenje programa i aktivnosti pronatalitetne i migracijske politike</p> <p>2.5.2: Aktivnosti zadržavanja lokalnog stanovništva</p>

<p>CILJ 4: Održivo upravljanje kulturnom i prirodnom baštinom</p>	<p>PRIORITET 4.1 Revitalizacija, valorizacija i promidžba prirodne baštine</p>	<p>MJERE:</p> <p>4.1.1. Obnova, uređenje i zaštita prirodne baštine te bolje upravljanje zaštićenim područjima</p> <p>4.1.2. Provedba mjera za zaštitu, povećanje kvalitete i unaprjeđenje sustava praćenja kakvoće okoliša (mora, vode, tlo, zrak)</p> <p>4.1.3. Jačanje promocije prirodne baštine</p> <p>4.1.4. Očuvanje i održivo korištenje prirodne baštine i biološke raznolikosti.</p> <p>4.1.5. Podizanje svijesti stanovništva o potrebi održivog korištenja prirodne baštine putem organiziranih edukacija</p>
	<p>PRIORITET 4.2. Revitalizacija, valorizacija i promidžba materijalne i nematerijalne kulturne baštine</p>	<p>MJERE:</p> <p>4.2.1. Unaprjeđenje kvalitete infrastrukture u kulturi, kulturnih programa i poboljšanje koordinacije između kulturnih institucija</p> <p>4.2.2. Očuvanje i vrednovanje tradicijskih zanata i običaja</p> <p>4.2.3. Jačanje promidžbe materijalne i nematerijalne kulturne baštine</p> <p>4.2.4. Podizanje svijesti stanovništva o potrebi održivog korištenja kulturne baštine putem organiziranih edukacija</p>

4.3. Akcijski plan i popis projekata

CILJ 1: Održivi razvoj komunalne i javne infrastrukture												
PRIORITET 1.1: Razvoj i obnova prometne infrastrukture												
MJERA 1.1.1: Obnova i izgradnja cestovne infrastrukture (lokalnih cesta, poljskih puteva i sl.)												
	Lokacija/ zemljišna čestica	Nositelj projekta	H/ S	Vremenski period						Imovinsk o-pravni odnosi	Status/ projektne dokumenta ci ja	Predviđe ni iznos
				2015	2016	2017	2018	2019	2020			
PROJEKT 1.1.1.1: <i>Izgradnja i rekonstrukcija nerazvrstanih cesta</i>	Cijela općina	Općina	H							Neriješeni	Djelomična	15.000.000
MJERA 1.1.2: Obnova i izgradnja pomorske infrastrukture												
	Lokacija/ zemljišna čestica	Nositelj projekta	H/ S	Vremenski period						Imovinsk o-pravni odnosi	Status/ projektne dokumenta ci ja	Predviđe ni iznos
				2015	2016	2017	2018	2019	2020			
PROJEKT 1.1.2.1: <i>Proširenje trajektnog pristaništa uz nadogradnju čekališnih traka za trajekte-Sumartin</i>	Sumartin	Županijska lučka uprava, Općina	H							Riješeni	Djelomična	20.000.000
PROJEKT 1.1.2.2: <i>Luka nautičkog turizma u uvali Žganjac-Dolac (marina i ugostiteljska namjena)</i>	Selca	Općina, Županija, JPP	H							Pomorsko dobro	Djelomična (u postupku)	10.000.000

PROJEKT 1.1.2.3: Izrada športske luke Radonja s pratećom infrastrukturom	Selca	Općina, Udruga, Županijska lučka uprava, Hrvatske ceste	H							Pomorsko dobro	Djelomična (u postupku)	5.000.000
PROJEKT 1.1.2.4: Rekonstrukcija i izgradnja luke otvorene za javni promet u Poveljima	Povlja	Općina, Županijska lučka uprava	H							Pomorsko dobro	Djelomično	5.000.000
PROJEKT 1.1.2.4: Izgradnja ribarske luke u Sumartinu	Sumartin	Općina, Županijska lučka uprava, Ribarske zadruge	H							Pomorsko dobro	Djelomično (u postupku)	6.000.000

MJERA 1.1.3: Poboljšanje i integracija kolnog, pješačkog i prometa u mirovanju.

MJERA 1.1.4: Integracija i poboljšanje kvalitete kolnog, pješačkog i prometa u mirovanju te cestovne mreže kao i unaprjeđenje sustava za upravljanje i nadzor prometom

MJERA 1.1.5: Uređenje biciklističkih i pješačkih staza

	Lokacija/ zemljišna čestica	Nositelj projekta	H/ S	Vremenski period						Imovinsk o-pravni odnosi	Status/ projektna dokumentaci ja	Predviđe ni iznos
				2015	2016	2017	2018	2019	2020			
PROJEKT 1.1.5.1: Izgradnja biciklističkih i ostalih rekreacijskih staza	Cijela općina	TZO, Općina	H							Neriješen o	Nema	500.000

MJERA 1.1.6: Uređenje tematskih putova, staza i plaža uz popratne sadržaje

Vremenski period

	Lokacija/zemljišna čestica	Nositelj projekta	H/S	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Imovinski o-pravni odnosi	Status/projektne dokumentacije	Predviđeni iznos
PROJEKT 1.1.6.1: <i>Uređenje i tematiziranje plaža Sumartin, Povelja, Tičja Luka, Santa Barbara Puntinak</i>		Općina, konvcesionari, Županija SD	H							Pomorsko dobro	Djelomično (Plaža Sumartin projektno riješena)	10.000.000
PRIORITET 1.2: <i>Razvoj sustava vodoopskrbe, odvodnje te pročišćavanja otpadnih voda</i>												
MJERA 1.2.1: <i>Izgradnja infrastrukture i unapređenje sustava vodoopskrbe i navodnjavanja</i>												
MJERA 1.2.2: <i>izgradnja infrastrukture za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda</i>												
	Lokacija/zemljišna čestica	Nositelj projekta	H/S	Vremenski period						Imovinski o-pravni odnosi	Status/projektne dokumentacije	Predviđeni iznos
				2015	2016	2017	2018	2019	2020			
PROJEKT 1.2.2.1: <i>Izgradnja vodoopskrbe i kanalizacije za kvartove u Sumartinu i Poveljima</i>	Sumartin, Povelja	Općina, Vodovod	H							Neriješeni	U procesu	5.500.000
PROJEKT 1.2.3: <i>Izgradnja komunalne infrastrukture poduzetničke zone Konopice</i>	Selca	Općina	H							Djelomično	Djelomično (u postupku)	10.000.000
PRIORITET 1.3: <i>Unapređenje energetske učinkovitosti te povećanje udjela obnovljivih izvora energije</i>												
MJERA 1.3.1: <i>Osvremenjivanje i izgradnja osnovne te infrastrukture za obnovljive izvore energije</i>												
MJERA 1.3.2: <i>Promoviranje i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije</i>												
	Lokacija/			Vremenski period								

	zemljišna čestica	Nositelj projekta	H/S	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Imovinski o-pravni odnosi	Status/projektna dokumentacija	Predviđeni iznos
PROJEKT 1.3.2.1: <i>Izgradnja energetski učinkovite javne rasvjete /vjetrosolar LED</i>	Cijela općina	Općina	H							Riješeno	Riješeno	3.000.000

MJERA 1.3.3: Poticanje energetski učinkovite gradnje, energetski učinkovitih oblika prijevoza te uporabe energetski učinkovitih kućanskih aparata

PRIORITET 1.4: *Održivo upravljanje otpadom*

MJERA 1.4.1: Sanacija divljih deponija

MJERA 1.4.2: Organizirano prikupljanje otpada te porast iskorištavanja i prerade otpada (kompostane, kogeneracija)

	Lokacija/zemljišna čestica	Nositelj projekta	H/S	Vremenski period						Imovinski o-pravni odnosi	Status/projektna dokumentacija	Predviđeni iznos
				2015	2016	2017	2018	2019	2020			
PROJEKT 1.4.2.1: <i>Uređenje pretovarne stanice za otpad</i>	Gornji Humac- Općina Pučišća	Općina, Michieli- Tomić d.o.o., Fond za zaštitu okoliša	H							U procesu	U izradi	
PROJEKT 1.4.2.1: <i>Poticanje i promocija razorstavanja i iskorištavanja otpada</i>	Selca	Općina	S									100.000

MJERA 1.4.3: Poticanje aktivnosti čišćenja plaža i ostalih javnih površina

MJERA 1.4.4: Provođenje edukativne kampanje u vrtićima, školama i prema građanima o primarnoj selekciji otpada i važnosti održivog upravljanja otpadom.

PRIORITET 1.5: *Modernizacija IKT infrastrukture*

MJERA 1.5.1: Rekonstrukcija, nadogradnja elektroničke komunikacijske infrastrukture u skladu s potrebama i tehnološkim dostignućima.

MJERA 1.5.2: Razvoj širokopojasnog Interneta u područjima bez dovoljno komercijalnog interesa

PRIORITET 1.6: Izgradnja sustava za upravljanje elementarnim nepogodama i prirodnim katastrofama

MJERA 1.6.1: Podizanje svijesti stanovništva i educiranje o upravljanju elementarnim nepogodama i prirodnim katastrofama

MJERA 1.6.2: Rekonstrukcija i izgradnja infrastrukture za prevenciju i ublažavanje elementarnih nepogoda i prirodnih katastrofa

	Lokacija/ zemljišna čestica	Nositelj projekta	H/ S	Vremenski period						Imovinsk o-pravni odnosi	Status/ projektna dokumentaci ja	Predviđe ni iznos
				2015	2016	2017	2018	2019	2020			
PROJEKT 1.6.2.1: <i>Izgradnja i opremanje vatrogasnog doma i spremišta</i>	Selca	DVD Selca	H							Riješeni	U procesu	7.500.000

CILJ 2: Razvoj uspješnog gospodarskog okruženja temeljenog na tržišno konkurentnim i diversificiranim gospodarskim aktivnostima

PRIORITET 2.1: Izgradnja i razvoj poduzetničke infrastrukturei poticajnog poduzetničkog okruženja

MJERA 2.1.1: Razvoj poslovnih zona i izgradnja potrebnih sadržaja

MJERA 2.1.2: Stavljanje u funkciju poduzetništva zemljišta i objekata u državnom vlasništvu

MJERA 2.1.3: Poticanje razvoja i djelovanja poduzetničkih centara i inkubatora

MJERA 2.1.4: Razvoj poduzetničkih znanja sustavnom edukacijom i treningom

MJERA 2.1.5: Provođenje edukacija o mogućnostima financiranja iz nacionalnih i EU fondova

MJERA 2.1.6: Promoviranje i poticanje uporabe novih tehnologija, znanja te inovacija u gospodarstvu

MJERA 2.1.7: Poticanje razvoja ključnih industrija – kamenarska i brodogradnja

	Lokacija/ zemljišna čestica	Nositelj projekta	H /S	Vremenski period						Imovinsko- pravni odnosi	Status/ projektna dokumenta cija	Predviđeni iznos
				2015	2016	2017	2018	2019	2020			
PROJEKT 2.1.7.1: <i>Mala škola brodogradnje</i>	Sumartin	Općina, udruga	S									100.000
MJERA 2.1.8: Razvoj obrtničkih i tehničkih industrija												
PRIORITET 2.2: <i>Daljnji razvoj postojećih te razvoj potencijalnih selektivnih oblika turizma na načelima održivosti uz snažnu promociju</i>												
MJERA 2.2.1: Revitalizacija i izgradnja cjelokupne turističke infrastrukture												
MJERA 2.2.2: Postavljanje dodatne turističke signalizacije												
MJERA 2.2.3: Formiranje turističkih zona												
MJERA 2.2.4: Unapređenje i diversifikacija turističke ponude (popratni sadržaji, manifestacije.)												
MJERA 2.2.5: Stvaranje i promoviranje jedinstvenog turističkog identiteta općine.												
MJERA 2.2.6: Produženje sezone putem povećanja kulturnih, sportskih, zabavnih događaja												
MJERA 2.2.7: Usvajanje plana razvoja turizma temeljenog na konceptu održivog razvoja												
MJERA 2.2.8: Ulaganje u razvoj i unapređenje agro, ciklo, nautičkog, gastro, sportskog, zdravstvenog, avanturističkog, kulturnog i drugih selektivnih oblika turizma.												
MJERA 2.2.9: Poticanje stvaranja i plasmana izvornih suvenira i ostalih tradicionalnih proizvoda												
PRIORITET 2.3: <i>Razvoj i promocija poljoprivrednih aktivnosti i ribarstva temeljenih na novim tehnologijama i inovacijama</i>												
MJERA 2.3.1. Unapređenje uvjeta za poljoprivrednu proizvodnju i ribarstvo												
MJERA 2.3.2. Poticanje i razvoj eko proizvodnje i revitalizacija uzgoja tradicionalnih sorti												
MJERA 2.3.3: Poticanje i uvođenje profitabilnijih načina proizvodnje i podizanje produktivnosti u poljoprivredi i ribarstvu												
	Lokacija/ zemljišna čestica	Nositelj projekta	H/ S	Vremenski period						Imovinsko- pravni odnosi	Status/ projektna dokumenta cija	Predviđeni iznos
				2015	2016	2017	2018	2019	2020			

PROJEKT 2.3.3.1: <i>Uvođenje navodnjavanja poljoprivrednih površina-desalinizatori</i>		Općina, Poljoprivredne zadruge	H									
MJERA 2.3.4: Edukacija skupina ruralnog područja o poljoprivredi te mogućnostima financiranja iz EU i nacionalnih fondova												
MJERA 2.3.5: Potpora certificiranju, zaštiti i standardizaciji autohtonih poljoprivrednih i ribljih proizvoda												
	Lokacija/zemljišna čestica	Nositelj projekta	H/S	Vremenski period						Imovinsko-pravni odnosi	Status/projektna dokumentacija	Predviđeni iznos
				2015	2016	2017	2018	2019	2020			
PROJEKT 2.3.5.1: <i>Stjecanje oznake izvornosti općinskog maslinovog ulja</i>		Općina, Udruga maslinara	S									

MJERA 2.3.6: Poticanje proizvodnje, prerade, trženja i promocije poljoprivrednih i ribljih proizvoda												
	Lokacija/zemljišna čestica	Nositelj projekta	H/S	Vremenski period						Imovinsko-pravni odnosi	Status/projektna dokumentacija	Predviđeni iznos
				2015	2016	2017	2018	2019	2020			

PROJEKT 2.3.6.1: <i>Izgradnja tržnice i ribarnice</i>	Sumartin, Povlja	Općina	H							Neriješeni	Nema	800.000
---	---------------------	--------	---	--	--	--	--	--	--	------------	------	---------

MJERA 2.3.7: Omogućavanje i poticanje zajedničkog nastupa poljoprivrednika na tržištu te njihovo zajedničko povezivanje s akterima u turizmu radi stvaranja jedinstvene turističke ponude

PRIORITET 2.4: *Povećanje konkurentnosti poduzetništva i obrtništva*

MJERA 2.6.1: Razvoj poduzetništva i obrtništva, s naglaskom na malo i srednje poduzetništvo

MJERA 2.6.2: Razvoj start-up-ova

MJERA 2.6.3: Razvoj inovativnog poduzetništva i obrtništva

CILJ 3: *Jačanje ljudskih potencijala uz povećanje socijalne kohezije te općeg društvenog standarda*

PRIORITET 3.1: Unapređenje cjelokupne društvene infrastrukture

MJERA 3.1.1: Izgradnja, dogradnja i renovacija objekata za odgoj i obrazovanje, zdravstvo, kulturu, sport i rekreaciju te ostale društvene aktivnosti

	Lokacija/ zemljišna čestica	Nositelj projekta	H /S	Vremenski period						Imovinsko- pravni odnosi	Status/ projektna dokumenta cija	Predviđeni iznos
				2015	2016	2017	2018	2019	2020			
PROJEKT 3.1.1.1: <i>Rekonstrukcija i valorizacija kulturnog doma u Selcima</i>	Selca	Općina, Udruga	H							Riješeni	Nema	3.500.000
PROJEKT 3.1.1.2: <i>Rekonstrukcija i valorizacija zadružnog doma u Poveljima</i>	Povlja	Općina	H							U procesu	Nema	2.000.000
PROJEKT 3.1.1.3: <i>Rekonstrukcija i nadogradnja stare škole - Novo Selo-dom za starije i nemoćne</i>	Novo Selo	Općina	H							Riješeni	Nema	10.000.000

PROJEKT 3.1.1.4: <i>Izgradnja dječjih igrališta</i>	Cijela općina	Općina	H							Većinom riješeni	Nema	1.500.000
PROJEKT 3.1.1.5: <i>Izgradnja sportskog centra u zoni Baterija</i>	Sumartin	Općina, JPP	H							Neriješeni	Nema	5.000.000
PROJEKT 3.1.1.6: <i>Rekonstrukcija i uređenje dječjeg vrtića u Selcima</i>		Općina	H							U procesu	Nema	2.000.000
PROJEKT 3.1.1.7: <i>Izgradnja školske sportske dvorane u Selcima</i>	Selca	Općina, SDŽ, OŠ	H							U procesu	Djelomično	10.000.000

MJERA 3.1.2: Izgradnja objekata za rad civilnih udruga i osoba u nepovoljnom položaju

MJERA 3.1.3: Poticanje razvoja sportskih, edukacijskih, rekreativnih i zabavnih programa

MJERA 3.1.4: Integracija osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada

MJERA 3.1.5: Donošenje programa pomoći studentima i učenicima

MJERA 3.1.6: Donošenje programa koji će omogućiti korištenje kulturne baštine u funkciji razvoja lokalne zajednice

MJERA 3.1.7: Izgradnja i uređenje ostalih javnih površina (trgova, parkova i sl.)

	Lokacija/ zemljišna čestica	Nositelj projekta	H/ S	Vremenski period						Imovinsko- pravni odnosi	Status/ projektne dokumentacije	Predviđeni iznos
				2015	2016	2017	2018	2019	2020			
PROJEKT 3.1.7.1: <i>Izgradnja dodatnih grobnih mjesta i dvorana za ispraćaj pokojnika</i>	Cijela općina	Općina, crkva	H							Riješeni	Djelomično	2.000.000

PROJEKT 3.1.7.2: <i>Ulaganje u javne površine i šetnice</i>	Cijela općina	Općina	H						Djelomično	Nema	1.000.000
MJERA 3.1.8: Pобољшanje stanja javnog, linijskog prijevoza											
PRIORITET 3.2: <i>Jačanje poslovanja organizacija civilnog društva uz adekvatne mjere socijalne politike</i>											
MJERA 3.2.1: Razvoj partnerstva između javnog, civilnog i gospodarskog sektora											
MJERA 3.2.2: Donošenje i provedba programa zaštite i društvene uključenosti marginaliziranih društvenih skupina											
MJERA 3.2.3: Omogućavanje i poticanje uključivanja OCD u izradu i provedbu razvojnih programa											
MJERA 3.2.4: Potpore djelovanju, osposobljavanju i transparentnosti rada lokalnih udruga											
PRIORITET 3.3: <i>Ostvarivanje ljudskih potencijala putem kvalitetnog cjeloživotnog obrazovanja i osposobljavanja te usklađivanje s potrebama na tržištu rada</i>											
MJERA 3.3.1: Provedba programa obrazovanja za bolju zapošljivost i uključenost u tržište rada											
MJERA 3.3.2: Poticanje razvoja cjeloživotnog obrazovanja i osposobljavanja											
MJERA 3.3.3: Zaustavljanje odljeva radno aktivnog stanovništva provođenjem mjera aktivne politike zapošljavanja											
PRIORITET 3.4: <i>Povećati kapacitete Općine te stvoriti prepoznatljivost kako na domaćem tako i na inozemnom tržištu</i>											
MJERA 3.4.1: Jačanje ljudskih potencijala unutar Općine											
MJERA 3.4.2: Angažman svih građana u pripremi i provedbi Strategije razvoja											
MJERA 3.4.3: Kontinuirano upoznavanje stanovnika Općine o provedbi i rezultatima rada Općine											
MJERA 3.4.4: Izrada relevantnih strateških dokumenata, studija i dokumentacije											
MJERA 3.4.5: Razvoj identiteta i stvaranje brenda Općine											
MJERA 3.4.6: Uređivanje imovinsko-pravnih odnosa nad nekretninama u posjedu /suvlasništvu Općine te podrška rješavanju imovinsko-pravnih odnosa na području cijele općine											
PRIORITET 3.5: <i>Pronatalitetna politika i zadržavanje lokalnog stanovništva</i>											
MJERA 3.5.1: Donošenje programa i aktivnosti pronatalitetne i migracijske politike											
MJERA 3.5.2: Aktivnosti zadržavanja lokalnog stanovništva											
CILJ 4: Održivo upravljanje kulturnom i prirodnom baštinom											

PRIORITET 4.1: Revitalizacija, valorizacija i promidžba prirodne baštine**MJERA 4.1.1:** Obnova, uređenje i zaštita prirodne baštine te bolje upravljanje zaštićenim područjima**MJERA 4.1.2:** Provedba mjera za zaštitu, povećanje kvalitete i unaprjeđenje sustava praćenja kakvoće okoliša (mora, vode, tlo, zrak)**MJERA 4.1.3:** Jačanje promocije prirodne baštine**MJERA 4.1.4:** Očuvanje i održivo korištenje prirodne baštine i biološke raznolikosti**MJERA 4.1.5:** Podizanje svijesti stanovništva o potrebi održivog korištenja prirodne baštine putem organiziranih edukacija**PRIORITET 4.2: Revitalizacija, valorizacija i promidžba materijalne i nematerijalne kulturne baštine****MJERA 4.2.1:** Unaprjeđenje kvalitete infrastrukture u kulturi, kulturnih programa i poboljšanje koordinacije između kulturnih institucija

	Lokacija/ze mljišna čestica	Nositelj projekta	H /S	Vremenski period						Imovinsk o-pravni odnosi	Status/ projektna dokumentacija	Predviđen i iznos
				2015	2016	2017	2018	2019	2020			
PROJEKT 4.2.1.1: <i>Integrirani projekt "SELCA-Kulturno srce Brača" /projekt turističke valorizacije kulturne baštine</i>	Didolića dvori, Tolstojev park, crkve	Općina, koncesionari, Župa Gospe Karmelske	H							Riješeno	Djelomično	35.000.000

MJERA 4.2.2: Očuvanje i vrednovanje tradicijskih zanata i običaja**MJERA 4.2.3:** Jačanje promidžbe materijalne i nematerijalne kulturne baštine**MJERA 4.2.4:** Podizanje svijesti stanovništva o potrebi održivog korištenja kulturne baštine putem organiziranih edukacija

POPIS TABLICA

Tablica 1 Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove.....	5
Tablica 2 Zaposleni u općini Selca na dan 30.06.2015.	6
Tablica 3 Ostvareni prihodi i primici Proračuna Općine Selca za razdoblje od 2010.-2014.....	6
Tablica 4 Ostvareni rashodi i izdaci Proračuna Općine Selca za razdoblje od 2010.-2014.....	8
Tablica 5 Rezultati Općine.....	11
Tablica 6 Proračunski prihodi po stanovniku i usporedba s prosjecima Županije i regije.....	11
Tablica 7 Kontingenti stanovništva u općini Selca prema starosti i spolu, popis 2011.	15
Tablica 8 Stanovništvo prema vjeri po gradovima/ općinama, popis 2011.	16
Tablica 9 Stanovništvo prema migracijskim obilježjima i spolu u Općini Selca , popis 2011..	17
Tablica 10 Popisane osobe, kućanstva i stambene jedinice, po naseljima	17
Tablica 11 Zaposleni po odabranim sektorima zaposlenja općina Selca.....	18
Tablica 12 Stanovništvo staro 15 i više godina prema aktivnosti, starosti i spolu	18
Tablica 13 Nezaposlenost po rodovima zanimanja i trajanju nezaposlenosti	19
Tablica 14 Financijski rezultati poslovanja poduzetnika po područjima djelatnosti u 2014.g.	20
Tablica 15 Gospodarske zone na području općine Selca	22
Tablica 16 Dolasci i noćenja za razdoblje od 01.01 21.09.2015.godine	27
Tablica 17 Podaci o turističkom prometu u općini Selca u razdoblju od 01.01.- 21.09.2015. ...	27
Tablica 18 Udio domaćih gostiju i stranih turista u ukupnom broju dolaska i noćenja.....	27
Tablica 19 Promet turista (broj noćenja) u općini Selca za razdoblje od 2004.g-2015.g.....	28
Tablica 20 Promet brodova, putnika i robe u lučkoj upravi Sumartin (2014.g.).....	29
Tablica 21 Rad zračnih luka na Braču u 2014.g.	30
Tablica 22 Karakteristike sustava odvodnje	32
Tablica 23 Odlagalište Košer 2011.g.....	33
Tablica 24 Pregled prijavljenih podataka u 2010. i 2011. u Općini Selca	34
Tablica 25 Privatna kućanstva prema posjedovanju osobnog računala i korištenju interneta	37
Tablica 26 Obrazovanje na području općine Selca.....	38
Tablica 27 Nepismeni prema spolu u Općini Selca	38
Tablica 28 Arheološki lokaliteti na području Općine Selca	41

POPIS SLIKA

Slika 1 Avionski snimak - Općina Selca.....	3
Slika 2 Kartografski prikaz otoka Brača	4
Slika 3 Kartografski prikaz područja Općine Selca i zaštićenih područja unutar općine	5
Slika 5 Infrastrukturni sustavi-Elektroenergetika.....	36
Slika 6 Dostupnost širokopojasnog pristupa	37
Slika 7 Župna crkva Krista Kralja.....	42
Slika 8 Crkva Gospe od Karmena	43
Slika 9 Palača Štambuk	44
Slika 10 Sklop Didolića Dvori.....	45

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1 Ukupni prihodi i primitci općine Selca od 2010.-2014.....	7
Grafikon 2 Ukupni rashodi i izdaci općine Selca od 2010.-2014.....	10
Grafikon 3 Proračunski prihodi po stanovniku i usporedba s prosjecima Županije i regije...	12
Grafikon 4 Kretanje broja stanovnika u Općini Selca od 1957.g.-2011.g	16
Grafikon 5 Turistički promet na području općine Selca u razdoblju od 2010.-2015.	28

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Ulaganje u izradu dokumenta: „Strateški razvojni program Općine Selca za razdoblje 2015. - 2020.“

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014. - 2020.

Udio sufinanciranja: 85% EU, 15% RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja